TWAALF STEDEN IN 2015 (NU EXTRA GEÏLUSTREED MÉT PLAATJES)

INHOUD

Inleiding 3

Düsseldorf 21 januari 3

Zürich, 2-5 maart 3

Stockholm, 12 & 13 maart 5

Parijs, 15 & 16 maart (en 16-17 september) 7

Kaapstad 25 maart - 3 april 9

Brussel 15 & 16 april 16

Oslo, 3 - 6 juni 17

Madrid, 3 - 9 september 22

- Tiel – Madrid, 3 september 22
- Prado, Parken en meer, 4 september 24
- Paleis en kerken en meer, 7 september 29
- Textiel, toren, parken en meer, 8 september 34
- Madrid – Tiel, 9 september 37

Berlijn, 22-25 september 40

Tokyo, 3-9 oktober 48

Halifax, 21 – 24 oktober 60

Hasselt, 14 november 65

Budapest 9-13 december 67

Tiel, Parijs, Budapest, 9 december. 67

Museum en kerstmarkt, 10 december 70

Zwembad en Kathedraal, 11 december 75

Pest en Stex, 12 december 78

Vasarely, Obuda en terug naar Tiel, 13 december 81

Bijlagen 84

Naar de haaien 84

Don-air, een kebabReport 87

Het Khan Net, een Kebabreport. 88

Afzender en disclaimer 90

INLEIDING

Najaar 2015 maken we twee city trips: Madrid en Boedapest. Kan best samen in één verslag. Daarnaast raakte ik/wij door het jaar heen in verschillende steden verzeild, vaak door mijn werk. Nu dit verslag er toch wordt geschreven zijn die herinneringen maar direct toegevoegd.

Als altijd berust iedere overeenkomst tussen dit verhaal en werkelijk bestaande personen op louter toeval, zie ook de disclaimer in de bijlagen.

DÜSSELDORF 21 JANUARI

Mag je iets een city-trip noemen als je op één dag heen en weer rijdt? In ieder geval is Düsseldorf onze eerste trip buiten het land dit jaar. En eigenlijk komen we niet verder dan de "Messe". Hier wordt jaarlijks een van de grootste watersportbeurzen van Europa georganiseerd. Als duiker altijd leuk. Het leukste is dat Nelleke kans ziet te KIPpen [1]in een onbetaalbare boot. Verder eigenlijk geen verslag waard, anders dan dat het een leuke dag was.

ZÜRICH, 2-5 MAART

Drie dagen vergaderen in Zwitserland lijkt aardig, maar ik heb niet veel met dat land. De avondvlucht maakt dat het middernacht is, voor ik in een hotel in bed lig. De volgende ochtend is een bezoek aan technische installaties en een onderzoekscentrum gepland. Er blijkt een fout is het adres, en huisnummer van het gebouw, waar ik moet zijn, blijkt niet aan de voor, maar aan de achterkant te zitten. Tegen de tijd dat ik alles scherp heb, is de bus vertrokken.

[1] KIP: Knitting in Public.

Kortom, de eerste dag wordt er een van verslagen schrijven en email afhandelen. Toch bekijk ik de stad ook nog even. Het is tenslotte meer dan 40 jaar geleden sinds we hier zijn geweest. De graffiti in de stad is fraai, evenals het oude centrum. De kaart van hotel heeft een tweetal wandelingen. Als je die beiden doet, en wat omloopt heb je een aardige tippel.

Het centrum is formeel autovrij, en door de leveranciers kan er toch niemand door. Het leukste is eigenlijk het moment dat ik de synagoge probeer te vinden. Een vrouw spreekt me aan en als ze ontdekt dat ik even toerist ben stuurt ze me een gebouw aan de Neumarkt in. "*Want dat is iets voor mannen*". Het blijkt het Haus zum Rech te zijn, waar een maquette van de stad rond 1800 staat. Nu vermoed ik dat Nelleke er nog meer van genoten zou hebben dan ik, maar het is een leuke gratis tentoonstelling. Dat Zwitsters dat mannenvermaak noemen zegt mogelijk iets over dit volk, of over overmatig kaas gebruik. Verder heeft de stad de nodige kerken en een beelden van Zwingli en Bullinger. Voor wie dat niets zegt: houden zo. Voor wie het wel wat zegt: ook vier eeuwen later tekent de stramme protestantse levenswijze de bouw en sfeer van het centrum. Het goede nieuws is in deze stad is dat je nergens ver van he meer van Zürich af bent, en dat meer is best mooi. De camping van toen is er niet meer, nu is er een promenade met allerlei haventjes en recreatie.

Op de terugweg passeer je het centraal station, waar ik te veel betaal voor smakeloos fastfood. In ieder geval hangt er in de hal een beeld van Niki de Saint Phalle, en daar word je dan wel weer vrolijk van.

De twee dagen daarna is het onafgebroken werk met een “invited dinner” in, alweer, het centrum van de stad. Er staat het een en ander in het licht, en dat geeft toch wel sfeer. De Zwitserse keuken raad ik niemand aan.

Op zaterdag ochtend stap ik in alle vroegte weer in een vliegtuig. De hoofdstad Bern is lollig, maar deze stad heeft me andermaal niet overtuigd de moeite van een bezoek waard te zijn.

STOCKHOLM, 12 & 13 MAART

Moderne communicatiemiddelen maken het makkelijker om projecten te starten zonder dat je bij elkaar langs hoeft.

Nu is er een combinatie van projecten waardoor het wenselijk wordt dat ik naar Zweden af reis. Het is een tweedaagse reis. Vroeg heen, en dan met de Arlanda express naar het centrum, waar het hotel op loopafstand ligt.

De eerste wandeling gaat nog verder: door het centrum naar het bureau van Eceee, waar ik een aantal oude bekende tegen kom, en het eerste deel van de IEA zaken op kan lossen. Onderweg eet ik een smakelijke kebab, uit een rijdende snackbar. Een kebabrapport ziet er dus niet in. Niemand vindt het ding terug.

Na afloop van de bespreking ga ik met Anne een kop koffie halen. Als Stockholm ergens goed in is, dan is het in koffiehuizen. Slechte koffie wordt volgens mij publiekelijk afgestraft door strong Vikings.

In de avond wandel ik wat rond in de omgeving van het centraal station en de grote winkelstraat. Scandinavië is goed in het plaatsen van beeldende kunst. Dus iedereen die een beetje van kunst houdt en niet te veel haast heeft gaat in deze stad lopen. Ergens bij het hotel is een Mexicaans restaurant dat er niet verkeerd uit ziet. Het blijkt smakelijk en goedkoop. Tevreden eindig ik in het hotel.

De volgende ochtend is de vergadering aan de andere kant van "het water". Zo langzamerhand weet ik een beetje de weg, en dus besluit ik te gaan wandelen in plaats van de metro te nemen. Dan moet je langs het paleis en over het eilandje Gamlastan[2] naar de bruggen waar je naar de overkant kan.

[2] Gamlastan betekend Oude Stad. Hebben we het woord gammel ook direct geplaatst.

Het is prachtig weer, met idem uitzicht. Langs de Nederlandse ambassade kom je uiteindelijk bij het kantoor van het Zweedse energieagentschap, waar ik weer een hoop bekenden zie en spreek.

Het in de steigers zetten van het project kost ons de hele ochtend, maar dan blijft er nog een middag over. Inmiddels weet men dat ik die tijd graag lopend door breng. Ze stellen me voor om het water, de Riddarfjärden, helemaal rond te lopen, en niet de brug van de heenweg te pakken. Dat blijkt een klus van anderhalf uur: via het Södar Mälarstrand naar de Västerbronbrug en dan via, je kan het raden, het Norr Mälarstrand terug naar het station waar ik weer in de Arlanda express kan.

Het is zo zonnig en warm, dat veel Zweden hetzelfde ommetje maken en daarbij liefst een tijdje op een bank in de zon liggen. Ook de watervogels genieten van het feit dat ze zo langzamer hand iets minder koude poten krijgen in het water.

Norr Mälarstrand is de goudkust van de stad. Iedereen wil uitzicht over het water en dat is de gebouwen, meestal hoogbouw, goed aan te zien.

Het pronkstuk is het stadhuis met zijn versiering met drie gouden kronen, die op iedere toeristische reclame en de munten terug komt.

Architectonisch mag het station er trouwens ook zijn. Stockholm is ook weer zo'n stad waar je niet gauw genoeg van krijgt, maar goed, de Arlanda Express wacht.

PARIJS, 15 & 16 MAART (EN 16-17 SEPTEMBER)

Als zo'n vijftien jaar kom ik met regelmaat in Parijs. Zo regelmatig dat ik de metrotickets in voorraad heb, en zelden iets noteer. Deze keer moet ik maandag vroeg beginnen en dus moet er in het weekend gereisd worden.

In dat geval kan je maar het beste iets van je zondag maken, dus ik neem de vroegste trein. De Thalys brengt me nog voor de middag naar Gare du Nord, en dan zijn het nog maar twee metro's naar Boulevard de Grenelle, waar ik meestal in l' Europe-Tour Eifel zit. Die route wordt vrijwel altijd opgevrolijkt door Amerikanen die de weg kwijt zijn. Ook nu vertel ik waar ze heen moeten en dat je gewoon kunt reizen op 1 ticket, zolang je je hoofd maar niet boven de grond steekt.

Daarna is het tijd voor een mega wandeling. Ik heb een nieuwe (rode) Nikon camera, en daarmee een prima smoes om alles te fotograferen.

Via de brug over de Seine bij Bir Hakeim loop ik richting Trocadero. De brug is een van mijn favoriete plekken in de stad. Op zich is-ie al mooi van lelijkheid, met zijn extra metro etage en de wandel en fietspaden naast de vrij rustige autoweg. Maar verder kan je hier het eilandje in de Seine op, en genieten van het prachtige beeld van Don Quichote achtige engel op een paard. In plaats van richting windmolens wijst het in de richting van de Eifeltoren.

Op Trocadero protesteert men tegen politiegeweld. Ik loop door naar de begraafplaats van Passie, voor aanvullend politiegeweld wordt uitgelokt. Op Passie ben ik al eerder geweest, maar wil nog wat foto's maken, onder meer van een grafsteen met een Concorde en het graf van Fara Diba.

Daarna komen de echte meters, naar de Grand Arche op la Defense. Tijdens die wandeling kom je langs de Arc de Triomphe en het Muziekcentrum bij de Pont de Neuilly. Die brengt je over de Seine naar la Defense. Ik kom er graag, al raak je toch gewend aan de architectuur die er is neergezet.

Omdat het zondag is, is het tamelijk rustig. Alleen het grote warenhuis Quatre-Temps is wel open, en dan heb je wat. De kruiden en het ondergoed die aangeschaft moeten worden kan ik in de gauwigheid niet vinden, en dus blijft het bij het vrolijk rondkijken naar winkelende Fransen over. Nadat ik wat fastfood heb gehad wordt het tijd om een metro te pakken en terug naar het hotel te gaan.

De volgende dag werk ik bij het IEA, dat nog steeds in de Australische ambassade zit. Het voordeel is dat je vanuit het raam de Eifeltoren ziet staan, zodat je altijd naar eer en geweten "Ja" kunt antwoorden op de vraag die iedereen je stelt: heb je de Eifeltoren nog gezien?

Ook de volgende avond ben ik nog in de stad, en nog steeds heb ik wel zin in een wandeling. Nu kies ik voor een metro naar d'Anvers, aan de voet van de Sacre Cour. Tegenwoordig kan je 's avonds niet meer door het park omhoog, maar een wandeling door Montmartre is ook prima.

Wat het meeste tegenvalt is de Place du Tertre. Inmiddels is deze helemaal overgenomen door terrasjes, met slechts hier een daar een enkele, door de VVV geleverde tekenaar. En alleen dan nog om te voldoen aan de omschrijvingen van de lonely planet en de capitool gidsen.

De terugweg gaat langs de grote boulevards, de Place Vendome en de Champs Elysees. Vandaar kan je langs het grand en Petite Palais naar de Pont Alexandre en dan via de Eifeltoren en langs d' Ecole Militaire terug naar het hotel. Zo zie je in twee dagen toch weer veel Parijs.

Bij de tweede trip is er duidelijk minder tijd. 's Avonds aankomen, volgende dag werken en met collega's eten en de dag daarna na het werk weer snel terug.

Voor de avondwandeling heb ik een kort rondje dat altijd leuk blijft. Naar Bir Harkim, en dan op over het eilandje naar links richting Vrijheidsbeeld, waar tegenwoordig sportverenigingen zich aan alle kanten in het zweet werken. Er is zelfs een heuse klimmuur aangelegd. En hoewel je bijna de hele wandeling de Eifeltoren in de gaten kan houden is er geen toerist te zien.... Zolang je langs mij heen kijkt.

KAAPSTAD 25 MAART - 3 APRIL

Zuid Afrika heeft het voornemen om lid te worden van IEA-DSM. Daarom nodigen ze ons uit om bij heb te vergaderen. Ze laten het organiseren door Nico Beute. Hij is hoogleraar en decaan aan de Cape Peninsula University of Technology en organisator van de DUE[3] conference.

Nico is geboren in ons land, maar als kind naar Kaapstad verhuisd. Hij vindt prachtig om weer Nederlands te spreken en helpt ons enthousiast. We vergaderen drie dagen in de universiteitsgebouwen. Dan is het weekend, waarop twee dagen de DUE conferentie volgt.

We slapen in the Capetown Suites van Best Western. Het is een merkwaardig complex. Er zijn onvoldoende gasten om het hotel te laten draaien, het ligt namelijk nogal ongelukkig ten opzichte van alle attracties.

Dus heeft men bedacht dat studenten ook geld op leveren en dus is een deel van de kamers als studentenkamer verhuurd. Los van het moment dat ze 's nachts soms wat overlastig zijn is dat verder geen probleem.

[3] Domestic Use of Energy conference, een jaarlijkse internationale conferentie in Kaapstad

De suites zijn duidelijk verouderd, maar er is veel ruimte met een woon-, slap en badkamer, en dus is het er best uit te houden.

Bovendien heeft het mooi de Tafelberg op de achtergrond.

De eerste dag werken we hard, nadat we met moeite de vergaderruimte in het universiteitscomplex hebben gevonden.

Er wordt verteld dat met hier laat eet, dus na een restaurant zoeken is geen optie op dit moment. Maar dan komt iemand met het voortel een taxibus te charteren en langs de kust te gaan wandelen. Dat blijkt een goed plan. We rijden naar de omgeving van de tafelberg, maar dan de zeekant en lopen halverwege de helling een stuk rond. Er hangt een wolk over de top van de berg. Dat schijnt meestal zo te zijn. De wolk wordt “het tafelkleed” genoemd. Tijdens de wandeling maken we de grootmoeder van alle zonsondergangen mee, dus de dag eindigt, los van de honger, perfect.

Het voedselprobleem wordt ook soepel opgelost. Iemand heeft een adres in de Roodehek straat. Tussen twee werkplaatsen in, is een vrij smalle, maar heel diepe ruimte waar “The Dog’s Bullocks” is gevestigd. Het is een opmerkelijke plek. De inrichting bestaat uit tuinmeubilair. Geplastificeerd ijzer, dat maar voor een deel is doorgeroest. Wij kunnen alleen nog terecht aan een tafel op een hellende stoep. Maar het is warm, en er klinkt keiharde, uitstekende blues muziek, dus wat zullen we tobben.

Er lopen obers rond, maar die doen alleen in drank. Wie wil eten moet zich

door de zaak naar de bar dringen en daar voedsel bestellen & betalen. Samenvattend: ze hebben burgers met friet.

Wachten op je bestelling zit er niet in, daarvoor is het te druk. Naam achterlaten en weer gaan zitten is de werkwijze. Even denken we dat de obers worden ingezet voor de voedsel verstrekking, mar nee, die zijn alleen voor de drank. Als er een maal klaar is krijst de vrouw achter de bar je naam. Over de drukte, over de blues, eigenlijk over alles.

De burger die je dan krijgt is geen slappe fastfood, maar een haute cuisine vleesproduct waar de gemiddelde Amerikaan bleek van om de neus wordt.

De tweede dag worden we geconfronteerd met een typisch Afrikaans verschijnsel: de brown-out. De energievoorziening in het land is waardeloos. Regelmatig valt de hele handel uit. Dat is een black-out. Regelmatig ziet men het aankomen dat ze het net niet in de lucht houden. Als een soort weerbericht wordt dan aangekondigd wanneer de zaak plat gaat. Deze voorspelde uitval is een brown-out. Met de kracht van de huidige laptop batterijen kunnen we er overdag niet mee zitten

Na de tweede dag nodigde Nico ons uit voor een eenvoudig diner. Het bleek een fish-and-chips maal aan het water. Om er te komen had hij een busje georganiseerd, dat flink omreed om ons kennis te laten maken met de omgeving van de stad. Mooie vergezichten, mooie verhalen en een prima fish & chips.

Daarna is het tijd voor het weekend. Met Sea had ik afgesproken wat duiken te maken in Valsche Baai. Dat verhaal is opgeschreven voor het clubblad van TOV Gagnan en hier in de bijlage te vinden.

Eten doen we in het weekend in het restaurant van het hotel. Het ontbijt is dermate riant, dat we dat wel aandurven. Het eten is inderdaad goed, als het komt en je krijgt wat je hebt besteld, maar ach, in het weekend hebben we de tijd.

Op maandag beginnen we met een excursie naar de grootste bloemenkassen van de regio. Alleen de rit er heen is al de moeite. We passeren de eindeloze townships. Een deel van de aanwezigen blijkt er een excursie heen gemaakt te hebben terwijl wij “naar de haaien” gingen. De golfplatengebouwtjes worden langzaam vervangen door iets beters, maar dit gaat zo traag dat ze alleen maar achterstand oplopen. Daarom worden de hutten wel voorzien van elektriciteit.

Verderop zien we een aantal wrakken van driemasters liggen. Er wordt toegelicht dat de filmindustrie in Zuid Afrika bloeiend is. Mooi weer, lage lonen en veel ruimte werken allemaal mee.

De kassen zijn heel bloeiend, er wordt van alles aan gedaan om minder energie te brengen. Het is leuk om overal zowel Engelse als Zuid-Afrikaanse teksten te zien. Bij de uitleg wordt regelmatig verwezen naar de kassenteelt in Nederland. Nu weet ik via de familie Henny best veel van het verbouwen van bloemen. Dus raak ik al snel in gesprek met de bedrijfsleider over allerlei zaken waar hij wel van droomt, maar nog niet heeft geïmplementeerd, zoals het van de grond halen van de teelt (en daarmee aaltjes vermijden) en LED verlichting. Op enig moment worden we gewaarschuwd dat we waarschijnlijk overal mensen “als dood” zullen zien liggen. Het blijkt dat in de theepauze iedereen naar buiten loopt om zich daar gewoon in elkaar te laten storten en een tukkie te doen. Het verhaal klopt, en er liggen inderdaad overal mensen.

Oak Valley Estate beperkt zich trouwens niet tot bloemen. Er zijn ook fruitboomgaarden en men faciliteert sportactiviteiten. Wij bekijken alleen de professionele kant en gaan dan weer terug naar de stad, met alleen een stop onderweg in een hamburger restaurant. Hier moeten we even een rel maken. Er is een speciale aanbieding bedongen door Nico met een gratis 2e burger.

Ik raak met drie Nederlanders verzeilt aan een tafeltje waar een aanbieding ligt voor de "Hunga Busta Burger". Deze is nog goedkoper dan de aanbieding en lijkt meer dan voldoende om de rest van de dag vooruit te kunnen. De ober stelt dat we de andere aanbieding willen. Nu is het ons geld, en onze bestelling, dus die discussie durven we wel aan. Hij besluit ons niet te bedienen. We informeren wie de chef van de toko is. Deze ziet de redelijkheid van ons verzoek in, en zegt dat onze bestelling gebracht moet worden. Als de man het in praktijk andermaal weigert uit te voeren vraag in de ober van "de andere rij" of hij de chef nog eens voor me kan zoeken. In die rij zit ook Nico, die deze rel helemaal niet mee wil maken en de man ook nog wat toefluistert. En ineens zijn Hunga Busta's wel leverbaar. We krijgen ze nauwelijks weg, maar smakelijk zijn ze wel.

We doen nog een klein ommetje over de vis, groeten en meuk markt voor de deur van het restaurant en rijden dan terug naar Kaapstad. Hier worden we gedropt bij het Ambassador hotel voor de officiële receptie, waar men ons hapjes serveert om de kleine restruimte die de Hunga Busta heeft gelaten te vullen.

Dan volgen er twee dagen congres, waarbij de meesten nog een lezing moeten geven. Een lokale prins opent de bijeenkomst, en daarna mogen wij ons als key-note speakers uitleven. Daarna mag iedereen die iets op papier heeft gezet in kleine groepen een paper

presenteren. Het is aardig dat Nico de jonge onderzoekers voor ons waarschuwt: deze professionals hebben een ingebouwde klok, waarmee ze op de seconde een verhaal kunnen vertellen. Dat hoef je als beginner niet te beheersen.

Het mooie van de verhalen is dat we veel leren van de situatie in Zuid-Afrika, maar ook dat ze op een aantal punten mijlen achter lopen en de zaken volkomen verkeerd afhandelen. Zo blijkt dat veel producenten energievretende apparatuur die ze in “het westen” niet kwijt kunnen op de Afrikaanse markten dumpen. Nu hebben ze bedacht om een labelling systeem te ontwikkelen. Als we vragen waarom de het USA, EU of Japanse systeem niet kopiëren en gewoon boetes op overtreding zetten kijken ze ons schaapachtig aan. Niemand denkt er aan om het niet zelf te doen, al erkennen ze dat ze nog de mensen, nog de techniek hebben om het goed zelf op te zetten.

De eerste dag eindigt in een prachtig restaurant “Bloemendal Vines” voor het gala diner. Het ligt op de top van een heuvel, waar de wijngaarden tegenop lopen. Vanaf het terras kijken we uit over het heuvellandschap en de ondergaande zon, voordat we (weer) veel eten.

De tweede congres dag is heel interessant en niet heel lang, waardoor ik een paar aardige wandelingen door de stad kan maken. Los van veel straatbeeld is er een leuke markt waar men, naast de gebruikelijke kramen (eigenlijk houten huisjes) ook een aantal kappers en nagelstudio’s heeft. Het passeren van de garage “Culemborg” heeft ook wat.

Als “monumenten” zijn de Company’s Garden en het kasteel de Goede Hoop de moeite.

Het laatste is aan het eind van de 17e eeuw door de VOC neergezet, de wapens van Nederland en Amsterdam zitten nog in de gevel. Helaas ben ik net te laat om het ook nog te kunnen bezichtigen. Deze trip gaat dat niet meer lukken, het is tijd richting vliegveld.

BRUSSEL 15 & 16 APRIL

Brussel is zo'n standaard werkplek geworden in de loop der jaren. Sinds ik het Eceee werk als vrijwilliger doe, kan Nelleke gewoon mee.

Om het geheel betaalbaar te houden, en na afloop in een keer de stad uit te rijden zetten we de auto bij de jaarbeurs bij het Atomium. Van daar is het goed te doen om met de metro naar het hotel te gaan. Deze keer zit dat in de omgeving van Rogier.

We komen redelijk op tijd aan, ondanks dat we vanochtend niet echt haast hadden.

Het weer is prachtig en dus wandelen we in de richting van het koninklijk paleis. Dat is niet het echte doel. We zijn op zoek naar het oude koninklijk paleis. Voor het huidige gebouw stond er een heus middeleeuws kasteel, waar op termijn niemand meer wilde wonen, waarna het langzaam in elkaar stortte en onder de bestrating en de tram verdween. Bij recent spitwerk is er weer wat terug gevonden en dat is nu vrij geprepareerd, onderzocht en deels hersteld. Hoewel het geen goedkope tentoonstelling is, is het zeker de moeite.

Van daar gaan we naar het Jubelpark, waar iedereen een maximale hoeveelheid gras probeert in te nemen om maximaal te genieten van de lentezon.

Met zijn triomfboog en musea is het park een aangenaam gebied.

Van daar kom je eenvoudig bij de EU gebouwen en een coffeeshop. Het leven in Brussel is goed.

's Avonds eten we traditioneel met Eceee, gezellig, verder niets bijzonders.

De volgende dag mag ik vergaderen, terwijl Nelleke het nationale schilderijen museum bezoekt en hier en daar een winkel. Op de terugweg eten we bij de grensovergang bij een Aziatisch wegrestaurant. Geen ster te bekennen, maar degelijk voedsel voor een zeer schappelijke prijs. Brussel? Altijd leuk.

OSLO, 3 - 6 JUNI

Het IEA en om precies te zijn de experts' group is uitgenodigd om een workshop in Oslo te houden.

De derde ga ik laat op pad. Donker worden is nauwelijks een optie deze tijd van het jaar, op deze plek op de wereld. Maar als ik de trein uit kom is het schemerig en miezert het. Hoewel ik al jaren internationaal werk, is dit de eerste werktrip naar de Noorse hoofdstad.

Enige ervaring is er wel, Nelleke en ik hebben het tijdens de vakantie van 2010 al bezocht, en daar hele leuke herinneringen aan over gehouden.

Bij het ontbijt ontmoet ik Birte, oud directeur en nu in de raad van bestuur van het Research Council of Norway, onderdeel van de universiteit van Oslo. Zij weet precies waar we in de buitenwijk Lysakker moeten zijn, en dat is op de vroege ochtend heel handig. Het gebouw waar we vergaderen is helemaal nieuw in een prachtige Scandinavische stijl met veel licht en kunst.

Na een paar uur voegt ook Bob Marley zich bij de groep (nee, niet de Rasta man), als echte Amerikaan is hij zo sentimenteel als het maar kan: voor het eerst is hij in het land van zijn voorouders.

Na afloop van de 1e dag worden we bij een haventje in Lysakker in een boot geladen en maken we een rondvaart door de prachtige Oslo[4] fjord, langs allerlei eilandjes met de kleurige Noorse houten huisjes en vervolgens langs de stad. De Duisters aan bord vinden het niets: te veel water en een overdosis aan natuur. Daar snap ik helemaal niets van, zeker door de laag hangende zon is het hier spectaculair!

[5]Met wat drinken en snacks is het helemaal goed. Na afloop eten we in een restaurant aan de haven. En maken een wandeling door dit geheel gerenoveerde deel van de haven. Oslo is de grootste stad van het land met zo'n 650.000 inwoners maar nergens lijkt het op een "grote" stad. Toch is het nu bij de haven behoorlijk druk. Er zijn de jaarlijkse scheepvaartdagen, en hoewel het niet bij benadering zo druk is als op Sail, komt er veel volk op af. Veel Noren hebben een dobberding, wat met zo'n fjord voor de deur niet verwonderlijk is.

De tweede dag wordt even overuren maken. Niet alleen moet ik een sessie voorzitten, maar een Nederlandse spreekster is ziek geworden. Men is van mening dat ik wel even een verhaal over gedragsonderzoek kan houden. Alleen blijken de presentaties die me worden gestuurd niet op elkaar aan te sluiten en niet te passen bij het thema. Binnen een uur frot ik iets in elkaar onder het motto "het moet maar". Helemaal slecht kan het niet geweest zijn, want na afloop wordt me gevraagd in Berlijn te spreken. Met onkostenvergoeding!

[4] De oude naam van de stad is Christiana.
[5] Het leidende team: Herbert, moi, Birthe en Bob.

Na afloop blijkt het weer zo mooi dat ik besluit terug te lopen naar het hotel. Dat kan grotendeels langs het water, je moet alleen een stukje afsteken om te voorkomen dat je een schiereiland rond loopt. Voor een deel loopt de weg langs de E18. Naast deze snelweg is een snelfietspad aangelegd. Dat is niet ongevaarlijk, op het moment dat je een Noor op een fiets zet krijgen ze een waas voor hun ogen en kunnen ze alleen nog héél hard rijden. Dat gaat goed tot ze een landgenoot ontmoeten. Afremmen is geen optie dus is de chicken run de meest geaccepteerde aanpak, waarbij chickening-out gebeurd via het voetpad waar een eenzame energie expert de toerist uit hangt. Los hiervan is het een wandeling langs het water die iedereen is aan te raden. Op je gemak kijken naar watervogels, Noorse bouw en schepen is een attractie van Oslo die je in geen enkele gids tegen komt.

Uiteindelijk kan ik in de Starbucks tegenover het hotel nog net een koffie nemen, voor we naar het centrum moeten om weer in de haven te eten. Ik ben iets vroeger dan afgesproken waardoor is nog meer rond kan kijken bij de nieuwbouw.

De derde dag is het werk snel voorbij. Enkele deelnemers hebben vroege vluchten en inmiddels is men gewend dat ik vergaderingen zo nodig kort houd. Rond het middaguur zit het er op. Het is tijd voor een mega wandeling. Eerst weer langs het fjord naar het hotel en van daar door naar de stad. Eerst langs het koninklijk paleis, vanwege de mooie tuinen en bloeiende bomen en planten en dan door, door het centrum naar “het witte ding” dat je meer Oostelijk aan de fjord ziet liggen. Ook het witte ding staat niet in de gidsen. Dat komt omdat het pas drie jaar af is, terwijl de laatste hand aan de wegen er om heen nu wordt gelegd.

De Osloërs hebben het inmiddels gevonden, en binnen en paar jaar waarschijnlijk iedere reisorganisatie.[6] Het is het nieuwe Norwegian National Ballet & Opera House dat zo is gebouwd alsof het als een stapel ijsschotsen uit het fjord komt. Je kunt er zo tegenop wandelen en de hele omgeving overzien. Je mag er volgens de borden (en volgens gezond verstand) niet met een skatebord vanaf. Nu is het lezen van pictogrammen en gezond verstand niet iedereen gegeven, dus er razen al pubers van het gebouw af…

Op het moment dat ik er kom kan je er zelfs zo naar binnen om de prachtige houten binnenbouw te bewonderen (en gratis naar het toilet te gaan). Het is van een schoonheid die te vergelijken is met het Sydney Opera House of het Guggenheims in Bilbao of New York.

Nu kan je eindeloos op het dak blijven zitten, maar lange wandelingen maken hongerig. Daarom loop ik via Akerhus terug naar de haven. Akershus is het 13e eeuwse kasteel van de stad, dat Nelleke en ik al eerder hebben bekeken. In de stad eet ik in Viapiano, een Italiaans buffetrestaurant, waar je bij binnenkomst een debitcard krijgt waarmee je alles kunt bestellen, waarna je bij vertrek afrekent wat er op de kaart staat. Snel, makkelijk en naar Noorse begrippen heel betaalbaar. Als laatste neem ik koffie en concludeer dat de koffie beschaving in Scandinavië van het hoogste niveau ter wereld is.

[6] Bij het afronden van dit verslag in december 2015 staat het inmiddels in de Top 10 – "Te doen in Oslo."

Voor de laatste meters stap ik toch maar weer in de Metro. Ik kan hier nog veel tijd doorbrengen, maar inmiddels ben ik versleten.

De volgende ochtend is het zeik weer. Dat is niet erg, want de vlucht is aan het eind van de ochtend, en de verslagen voor de baas moeten ook op papier. Dus blijf ik, met een kleine Starbucks onderbreking, zo lang mogelijk op de hotelkamer. Daarna is het trein, vliegtuig en…. bus. De NS ligt er uit. Ik krijg slaande ruzie met de buschauffeur. Ik ga als eerste de bus in, en vraag of hij naar Station Duivendrecht rijdt, in de chaos is dat onduidelijk. Hij begint onmiddellijk in het Surinaams te schreeuwen en blèrt dan in het Nederlands hij daar niet eindigt, waarschijnlijk omdat hij mijn vraag maximaal idioot vindt. Als ik me omdraai en in drie talen aan de omstanders vertelt dat hij niet naar het station gaat draait hij vloekend bij. Vertrekken met een lege bus zou te veel opvallen. Wifi is een mooi iets, voor ik uitstap heeft hij via de klachtensite en sociale media aandacht. Of het helpt? Geen idee, maar het reageert lekker af. Niet dat ik dat erg nodig heb, want even later sta ik in Utrecht bij Esther, die deze zaterdag vast haar verjaardagsfeestje geeft.

MADRID, 3 - 9 SEPTEMBER

TIEL – MADRID, 3 SEPTEMBER

Over een ding waren we het twee jaar geleden helemaal eens: in 2015 gaan we naar Milaan. Daarvoor waren duidelijke redenen. Milaan is een prachtige stad waar heel veel te zien is, en dit jaar is daar de wereldtentoonstelling. Na mijn bezoek aan Shanghai wilde ik er graag nog een zien.

En dus zitten we nu in het vliegtuig.

Naar Madrid. Daar is een duidelijke reden voor. Ruim twee maanden geleden hebben we de verhalen van de wereldtentoonstelling in Milaan gescand. Lange wachtrijen om binnen te komen, maar alleen als je vooraf kaarten had gekocht, anders waren het hele lange rijen. Lange rijen bij de paviljoens, slechte recensies over het eten en om 20:00 moest iedereen van het terrein zijn, want een fatsoenlijke Italiaan wil op tijd naar bed.

Nelleke wil al een hele tijd naar Madrid. Daarvoor zijn duidelijke redenen. Het ligt in Spanje, en daar is het weer mooi en het eten goed. Bovendien zijn er veel cultuurhistorische zaken in de stad.

Maar ik wil niet met de auto naar Madrid. Oplettende lezers raden het al, daarvoor heb ik een duidelijke reden. Het verkeer is zo druk in de stad, dat je net zo goed in Milaan in de rij voor de wereldtentoonstelling kunt gaan staan.

Nu was mijn eerste ervaring met onze bestemming misschien wat traumatisch. Ik had de taxi van het vliegveld en mijn hotel bleek naast het Estadio Santiago Bernabéu te liggen. Daar speelde de Koninklijken net op die avond tegen Rosenberg. Voor mijn gevoel heb ik de eerste dag volledig in die taxi doorgebracht. Latere bezoeken waren nauwelijks beter, en dus weiger ik met de auto naar de Spaanse hoofdstad te gaan.

Vandaar dat we nu in een vliegtuig zitten.

Als je zo vaak vliegt als wij is de vraag: is dit geen volstrekt routine? Nou, als de veiligheidsgordel gebuckeld is wel. Laf broodje, slechte koffie en een stroopkoekje is alles wat afleidt van lang zitten en een beperkte ruimte.

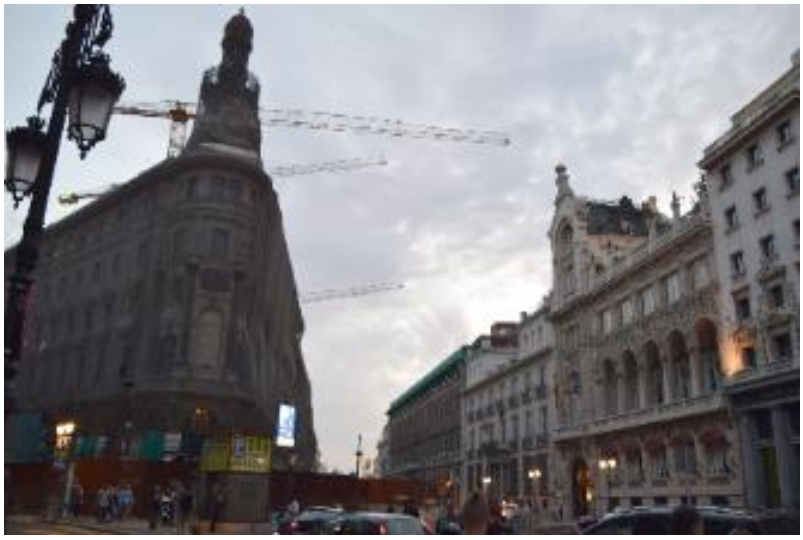

Wat deze trip nieuw is, is het parkeren van de auto. Voor het eerst hebben we die bij een officiële valet parking achter gelaten, anders komen we op maandagavond laat nooit meer thuis.

De bagage drop-off is inmiddels geautomatiseerd, en ook de safety check is heel anders, met vriendelijke veiligheidsmensen en voldoende plekken om meerdere reizigers tegelijk af te handelen.

Het wachten in de vertrekhal, daar gebeurt nooit iets nieuws. Maar goed, dat hebben we gehad, om half acht staan we in Madrid aan de grond en kan citytrip 2 van dit jaar beginnen. En laten we eerlijk zijn, dit is spannender dan die naar Brussel.

Op het vliegveld blijkt al snel het voordeel van veel reizen. Je pikt de aanwijzingen net iets sneller op dan zij die weinig reizen, waardoor je snel bij “informatie” en bij het ticketbureau van de VVV bent. Hier kopen we voor ruim €26 een vijfdaagse ticket met recht om van en naar het vliegveld te reizen. Dat ligt 19 km buiten de stad. De Metro rijdt snel, regelmatig en als je op het vliegveld instapt heb je altijd een zitplaats. Hierdoor staan we in no time op het metrostation Santiago, waarna het maar een paar minuten lopen is naar Suites Prado in de Calle Manuel Fernández y González. Het is een oude tent in het centrum met zeer ruime appartementen waar het uitstekend verblijven is.

Spanjaarden eten laat, en dat komt goed uit, want als we om 21:30 een restaurant instappen kijkt niemand vreemd op. Voor €11,50 krijgen we een 3 gangen menu waar je met zijn vieren van kunt eten.

PRADO, PARKEN EN MEER, 4 SEPTEMBER

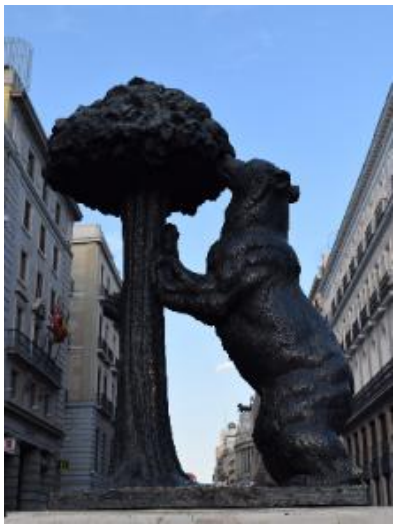

We staan bijtijds op en gaan op jacht naar een ontbijt. Waar gisterenavond de wijk uitsluitend bestond uit restaurants en bars kijken we nu aan tegen muren met rolluiken. Uiteindelijk vinden we een open restaurant, dat ons graag een ontbijt voorzet. Een uitstekende koffie en een broodje met tomaat waar je zout en olijfolie overheen moet gooien. Niet iets wat we dagelijks eten, of zelfs maar overwegen op het menu te zetten, maar het is goed weg te werken. Door een uitstekende en heel vriendelijke bediening zijn we als snel klaar voor Madrid. Het omgekeerde is nog niet het geval. Madrid gaat pas om tien uur open, en zo laat is het nog niet. En dus maken we een wandeling langs de Neptunes- en de Cybele fonteinen. Volgens alle gidsen plekken die je niet mag missen. Misschien komt dat omdat ze op twee rotondes van grote wegen liggen, maar goed, we hebben ze gezien.

Wat we ook zien is het stadswapen. Over het ontstaan van de naam Madrid zijn vele theorieën. Een ervan is dat de stad oorspronkelijk Ursaria heette, naar de vele beren in de aardbeibomenbossen in de omgeving, althans, volgens de Romeinen, die dit weer van de Celten hadden waar “matu” beer betekend . Die aardbeienboom heet in het Spaans madroño.

In de loop der eeuwen is er lang gemat in dit gebied, en niet eens alleen om de naam. Zo hadden de Romeinen het ook over Matrice, naar de rivier die door het dorp ging. Toen de Arabieren het voor het zeggen kregen werd het Mayrit, ook verwijzend naar het water. Met het rijtje matu/madroño/matrice/mayrit en voldoende Spaanse wijn is men het uiteindelijk de laatste eeuwen eens geworden over Madrid. Alleen het onderscheid “Atletico” en “Real” verdeelt de bevolking nog.

Na zo’n verhaal is het zomaar 10 uur. Een mooie tijd om naar het Prado te gaan. De tickets waren online besteld, en zo stonden we even na openingstijd in museum nummer 9 op de top 25 lijst van Tripadvisor. Over zo’n museum schrijf je een boekenreeks, of een paar regels. In de stijl van deze verslagen doen we het laatste.

Vanaf de vroege middeleeuwen tot de achttiende eeuw is een reeks waanzinnige kunstwerken opgebouwd. Grote meesters als Rembrandt, Rubens, Ruysdael en Don Bosco (Hieronymus Bosch) worden aangevuld met enorme verzamelingen van Spaanse meesters als Velasquez en Goya. Daarnaast hebben ze een rijke verzameling Romeins beeldhouwwerk. Als we om 13.30 weer naar buiten gaan is het alleen omdat we vol zitten, en niet omdat we er door zijn.

Nelleke heeft daarbij ergens opgepikt dat het Engelse border en borduren (ergens randjes langs maken) verwant moeten zijn, en dat de betekenis van het woord kardinaal scharnier is.

Ze is van mening dat het een kardinaal punt is, en ziet nog veel meer kardinale dingen dan de mannen in de rode kleding op de schilderijen. Een van die opmerkelijke punten is dat bij en schilderij met Maria en het kindeke wordt uitgelegd dat hij een spindel in zijn hand heeft en dat dit een voorteken is dat hij later aan het kruis wordt gespijkerd. Volgens haar een kardinale fout, want de spindel is geen kruis, al kan je de niddy-noddy in de andere hand met wat fantasie als mini-marteltuig zien. Dat er uiteindelijk aan kruisen is gespijkerd is verder geen discussie. Vele zalen zijn er aan gewijd, maar dat is nu eenmaal wat wij mensen mooi vinden.

Op dat moment begint het te onweren, wat een mooi signaal is on te lunchen. Het broodje croquet is de Spanjaard onbekend, tussen de middag dient de eerste warme maaltijd genuttigd te worden. We gaan voor Spaans, en nemen een paella. Als we naar buiten komen is de lucht weer stralend blauw.

Dicht bij het Prado liggen de Botanische tuinen. Twee biologen moet je daar nooit in de buurt loslaten, zeker niet als het mooie tuinen zijn. Op zich is de tuin nu niet op zijn mooist, de meeste jaarplanten zijn afgestorven of lopen op hun laatste benen. Maar de bomen en de mediterrane vetplanten en cactussen zijn de moeite. Daarnaast hebben ze een fraai verzameling bonsaiboompjes.

De tuin is eigenlijk een hoekje van het veel grotere (en gratis) El Retiro park. Ooit een slottuin, die aanvankelijk alleen soms werd opengesteld voor de adel en de betere burgerij (herkenbaar aan hoge hoed en parasol). Nu kan iedereen er wandelen en bootje varen, want er is een enorm meer. Daarnaast zijn er nog wat bezienswaardigheden, waaronder een herdenkingsmonument in de vorm van een heuvel en een waterpartij. Men herdenkt hier de aanslag die radicale moslims in 2005 op het station van Madrid hebben gepleegd.

Verder is er het Palacio de Crystal, zijn ze trots op, maar los van het fraaie aardewerk in de gevel is het voor ons vooral een lege botanische kas. En er is het Palacio de Velasquez, dat we inhoudelijk wel geloven.

Indien het niet teveel moeite is, passen we ons graag aan aan lokale gewoonten. De siësta past zeker binnen de "niet teveel moeite grenzen".

Hoewel een beetje een Spanjaard pas op gang komt na twee warme maaltijden zitten wij na de siësta nog knap vol. We nemen de metro naar "Sol" en lopen aanvankelijk bijna terug naar ons hotel. In de tweede ronde pakken we wel de goede richting. Nog een keer Puerta del Sol over is geen straf. Er is een groep levende standbeelden die allemaal doen of ze in de lucht hangen. De een ziet er nog gruwelijker uit dan de ander, dus het is groot vermaak.

Verder is er een iconisch metrostation, wat standbeelden waaronder hun Carlos III en een beeld van het stadswapen (A bear barking up a tree).

Verder leidt het plein onder hetzelfde euvel als Times Square in NY: een overmaat aan Disneyfiguren en Homer Simsons die met je op de foto willen tegen slechts geringe bijbetaling. Nu ben ik in Spanje vrij groot van stuk dus een blik en ze schatten mijn reactie prima in (*Me muerdo la oreja de descuento!*) En zo komen we zonder veel vertraging en met de aanwijzingen van een vriendelijke agent bij de Plaza Mayor, een van de oudste pleinen van de stad met een lang en bloedig verleden. Voor wie weinig weet van de Spaanse Inquisitie, het was de katholieke variant van wat nu de sharia is van IS. Ongelofelijk wreed en beroemd om het verbranden van bekende figuren. Hoewel de Spanjaarden van mening zijn dat de activiteiten van de Spaanse inquisitie schromelijk worden overdreven, is bekend dat dit plein de nodige beroerde tafrelen heeft gekend, zoals op dit schilderij uit het Prado is te zien.

Na wat omzwervingen, waarbij we een uitstekend broodje en flesje water scoren bij het Museo de Jamón[7] eindigen we bij de opera. Hier is een Costa die ons voorziet van goede bediening en uitstekende koffie. De eerste dag is duidelijk geslaagd.

PALEIS EN KERKEN EN MEER, 7 SEPTEMBER

We beginnen de dag met een tamelijke laffe Desayuno keuze: een Starbucks ontbijt. Goede koffie, maar een broodje dat “nieuw” heet, maar zich daar nauwelijks meer van bewust is.

Daarna lopen we de Calle de Alcala af, een van de belangrijkste straten van de stad. We komen weer langs “Sol” en de opera om te eindigen bij het koninklijk paleis.

[7] Museo de Jamón is geen Ham museum, als lijken alle hammen en de naam op iets anders te duiden, maar een broodjes keten die voor weinig heerlijk voedsel verkoopt.

Tegen die tijd hebben we een eerste kerk bezichtigd. Nelleke wil dan direct een naam hebben. Daar de eerste persoon die ik tegenkom (na de bedelaar van dienst) blij kijkt zeg ik “het is de kerk van de blije Christen”, dom dus, maar mijn Spaans is te beroerd om op “Iglesia de la feliz Cristiana” te komen. Ik probeer nog de “kerk van San Judas Tadeo” want dat blijkt de heilige waarbij, gelet op alle bloemen en donaties, de kerk het meest op binnen loopt. Maar ik kom er vanochtend niet mee weg, dus rest me een internet zoektocht om te ontdekken dat we in La iglesia de San Ginés zijn geweest, die toch al weer bijna 1000 jaar geschiedenis met zich meebrengt. Ok, vallen, opstaan, maar nu staat er een aardige kerk met veel kunstschatten. In Madrid blijkt men groot in het aankleden van Maria beelden. De een is nog duurder uitgevoerd dan de ander.

Als gezegd, we eindigen bij het paleis. Voor het paleis staan een groot aantal beelden van de monarchen van (delen van) Spanje, van voor de tijd dat ze allemaal Karel of Flip de zoveelste van hun naam heette. Prachtige krijgsheren en een enkele vrouw, waarbij sommigen het beeld van hun moeder op een schild meedragen.

Ook zijn er veel schreeuwende vogels. Het is even zoeken voor ze in beeld zijn, maar dan heb ik ook aardige foto’s van de Monniksparkiet[8], een vogel uit Zuid-Amerika die is ingevoerd. Er zijn er voldoende ontsnapt/uitgezet om gezonde populaties in de parken van de hoofdstad te vormen.

Na de vogels is het tijd voor het paleis. En niets te vroeg, naar later blijkt.

[8] *Myiopsitta monachus*

Wij kunnen er redelijk snel in, maar een uurtje later staat er een rij tot aan de kathedraal. Dat zegt niets als je er nooit geweest ben, maar neem van ons aan dat dit wachten is. Ook voor het paleis geldt dus: vooraf op internet boeken.

De eerste bocht die we pakken is die naar de wapenkamer. Normaal niet mijn meest favoriete deel van een bezichtiging, maar hier is dat duidelijk anders. Eindeloze rijen harnassen, vooral van Karel 5 en Flip 2 staan opgesteld, waarbij Flip zijn eerste blik kreeg toen hij amper kon staan, en daarna ieder jaar een nieuwe. Van veldslagen kan je redelijk beschadigd raken, en dus dienden de harnassen voor ruiter en paard vooral voor parades. En dus werd er groot uitgepakt met prachtig beslag en mooie figuren. Geruime tijd later doen we een rondje paleis. Mooi, de moeite waard maar verder nauwelijks iets om over te schrijven, of het zou de opmerking van een Engelse moeten zijn. Verbijsterd door alle pracht en praal merkt ze op dat haar koningin vast niet zo duur woont. We vertellen maar niet dat we ook in de UK paleizen hebben bezocht.

Tegenover het paleis staat de kathedraal met voor en op de deur Sint JPII, voormalig paus. Ook hier doen we een rondje, maar heel enthousiast worden we er niet van. Groot, veel beton en verder niet heel bijzonder.

De omgeving is wel heel aardig, met uitzicht op de rivier die de stad doorkruist. Dat alles ligt een flink stuk lager. Het hele gebied staat vol bomen, waar veel parkieten zich heel druk maken. En er zijn de laatste resten van het park van Emir Mohammed I, uit de periode van de Moorse overheersing.

Na de lunch en voor de siësta gaan we naar de Plaza d'Espagna. Hier staat de hoogste flat van de stad, voor er nog hogere flats werden gebouwd. Dat klinkt wat sneu, maar de gidsen staan er op om je op dit detail te wijzen. Belangrijker voor de modale toerist zijn de fonteinen in het park. Voor de hoogste staat een schitterend beeld van Don Quichote en Sancho Panza.

Aan de zuidkant van het park kan je doorsteken naar ….. Daar is, op een heuvel, een Egyptische tempel, de Tempolo de Debod. Voor wie nu denkt dat er sprake is geweest van een Egyptische bezetting voor de Moorse overheersing, voor zover wij hebben kunnen nagaan is dat niet gebeurd.

Wat er wel is gebeurd is de bouw van de Aswan dam[9].

Bij het bouwen van dammen in rivieren kunnen grote meren ontstaan, wat knap nadelig is voor gebouwen in lagere delen net voor de dam. In Egypte koste dat een aantal tempels. Voor een deel zijn die versleept naar hogere gebieden of lokale musea, maar men had geen

[9] Zie vakantieverslag Egypte 2006

plek voor alle historische meuk, dus is er kwistig uitgedeeld aan landen die hadden meegeholpen aan dit megaproject.

En zo staat er een tempeltje in het Leids oudheidkundig museum en hier een in Madrid. Die laatste is iets groter. Gelukkig is de plek tamelijk onbekend, want zelfs bij een beperkt aantal bezoekers is het er veel te druk, maar zeker een plek die op de to-do lijst moet als je naar de stad gaat.

Na de siësta, ja we zijn al behoorlijk geïntegreerd, rijden we eerst naar “Colon”. Daar staat Columbus op een pilaar en is een groot monument met enorme stenen waarop is aangegeven welke ontdekkingsreizen er vanuit Spanje zijn gemaakt. Volgens Nelleke is het geheel groots van lelijkheid. Het geeft wel de mogelijkheid de duurste winkelstraat van de stad af te wandelen, waarna we uiteindelijk uitkomen bij het plein achter ons hotel. Nelleke vindt dat ze inmiddels door kan gaan als geboren Spaanse, met haar kennis van de taal en haar geografische kennis. Op dat laatste wil ik zeker niet af doen.

Tijd voor de warme hap, tijd voor tapas. Hiervoor gaan we bij het hotel de hoek om naar Plaza de Santa Ana. Daar moet je, volgens de Spaanse gids niet te gering over denken: “*Santa Anaes una de la plazas más vibrantes de Madrid*”. Nu ligt het plein gelukkig stil, en

ook het vibratorgebruik is niet opmerkelijk. Alleen de tafeltjes op de enorme terrassen zijn niet heel stabiel. Tapas kan je hier eenvoudig scoren, al blijven wij beginners die maar wat aanwijzen. Er komt voldoende voedsel, en als dat op is vinden we het mooi geweest.

TEXTIEL, TOREN, PARKEN EN MEER, 8 SEPTEMBER

We beginnen op ons gemak en desayunen bij een Spaanse tent die een Engels ontbijt serveert.

Daarna is het tijd voor het textielmuseum. Dat ligt op het universiteitsterrein. Er komen heeft even wat voeten in de aarde, want twee lijnen van het Madrileense metronet liggen er voor een deel uit, waaronder degene die wij moeten hebben. Ondanks alle hulp van de ons omringende metromannen slagen we er in verkeerd te rijden, maar op den duur komen we uit bij de universiteit. Alleen dat al is de moeite. Mooi open heuvelachtig gebied met heel veel groen (en eksters en parkieten).

Het textielmuseum is een enorm gebouw. Wat mij betreft zelfs een beetje te gebouw. Nelleke heeft pech, het gebouw zit dicht, met uitzondering van een tijdelijke tentoonstelling, die bovendien gratis is. Wat daar staat maakt het voor Nelleke grotendeels goed. Het is een tentoonstelling over de periode van de hoepeljurken (en een beetje meer). Ook ik vind het een mooie tentoonstelling, waarbij de kleding prachtig opgesteld is. Daarnaast is er een hoekje met 60-er jaren haute couture. Hoewel, couture, er hangt ook een jurk van blik, dus dat is het betere zaag- en vijl werk geweest. Hoewel het museum dicht is, is het café wel open, dus we ronden de mode af met een meer dan uitstekende koffie.

De volgende stop is de moderne uitzichttoren, de Faro, bij Monclo aan de Av de los Reyes Catholicos. Met een hoogte van 92 meter kan je over de hele stad kijken. Evenals bij het museum is er weinig belangstelling. Dat is niet verwonderlijk het ligt een beetje in een uithoek en de toren is jaren dicht geweest, omdat de kwaliteit van de installatie niet je dat was, het was een haastklus voor de olympische spelen van 1992. Nu is er niet mis meer mee, en we kijken op ons gemak rond. Aan de grens van de stad de moderne super hoogbouw waar ik eerder heb gelogeerd en een goed overzicht over de oude stad. Een wandeling langs het lago in de Casa di Campo en het morenveld lijkt een prima tijdsbesteding tot aan de siësta. Onderaan de voet van de toren liggen drie opvallende gebouwen. Het museum van Amerika, waar de Spanjaarden lang een groot wingewest hebben gehad, het enorme gebouw van de luchtmacht, met een straaljager voor de deur en een triomfboog.

De stad heeft er meerdere (wij hebben er drie gezien), maar dit is zonder discussie de lelijkste van de stad, en vooralsnog de lelijkste van Europa en omstreken.

Het ding is in 1956 neergezet door Franco, voormalig generalissimo en dictator. Hij vond dat hij iets had gewonnen en heeft daar een enorme boog voor neergezet.

De Spanjaarden worstelen een beetje met het verleden op dit punt. Alle straten en pleinen die naar hem waren vernoemd hebben hun oorspronkelijke naam terug, en ook beelden en schilderijen zijn niet meer te vinden. Alleen zijn tombe is er nog, en die werkt nog steeds als een komeet voor extreem rechts. Kortom, op een kleinigheidje na is de herinnering aan hem weggewerkt. En dan is er deze boog. Als je er maar hard genoeg voorbij rijdt heeft het iets van een stadspoort, en daar is enige waardering voor. Bezoeken kan je de boog in ieder geval niet meer, en de bestrating rond het gebouw is gebarsten, gebroken en versleten, maar voorlopig staat het ding er nog.

Mocht ooit iemand onze route volgen, dan hebben we wel een tip, naast de toren die je voor €2,60 niet kan missen. En dat is het restaurant Van Gogh. Prima bediening, goede waar, de plek voor de lunch.

Na de lunch rijden we met de metro naar Casa di Campo. Het station ligt naast het meer, en van daar is het prettig wandelen naar de rivier, zelfs als je niet in een keer de juiste route pakt. In een hoek van het meer is nog een openlucht zwembad met totaal versleten waterpolovelden. Als oud speler mag ik het graag zien.

Het bos is droog en stoffig, vroeger was dit het koninklijk jachtgebied, maar door de zorgvuldigheid waarmee is gejaagd is de lol daar wel van af. We zien zelfs geen eekhorentje meer (wel een hagedis). En dus mag nu het gewone volk er trimmen en wandelen. Nelleke vindt een aardbeienboom met naambord. Nu is het makkelijk om uit te zoeken dat het om een struik of kleine boom uit de heidefamilie gaat. De vruchten worden wel gebruikt om jam van de maken, maar het beste lijkt het toch om ze te laten hangen voor de beren. Ook vinden we nog resten van een aquaduct.

Bij de rivier zien we de oudste brug van de stad. Vervolgens klimmen we langs het morenveld naar de achtertuin van het paleis. Dat staat, als gezegd op een enorme heuvel, dus het is zowaar niet eenvoudig om naar boven te komen. Sterker nog, dat kan helemaal niet. Bijna boven is de zaak afgesloten en kunnen we terug naar de rand van het morenveld.

We vinden het mooi en gooien onze metrokaart in de strijd om nu versneld naar boven te gaan. We stappen uit bij "opera" waar we onze vrienden van Costa weer een bezoek brengen.

Daarna is het echt en heus siësta tijd.

Na de siësta hebben we alleen nog fut voor een nieuwe voorraad tapas en een blokje om door de oude straten en kerken in het oudste deel van de stad, rond de Plaza Mayor en het paleis.

In de buurt van de Plaza Mayor vindt een kat en muis spel plaats tussen de politie en de zwarte verkopers. De laatsten kunnen met een beweging hun verkoopkleedje ombouwen tot een zak met alle handel er in. De eersten doen hun plicht, maar zo langzaam dat het alleen leidt tot verplaatsing van het probleem, zonder dat dit administratief meerwerk tot gevolg

heeft. Wij schatten dat er eens per week een of twee verkopers gearresteerd worden om duidelijk te maken wie de baas is, maar verder is het een leven en laten leven.

De belangrijkste gebouwen staan prachtig in het licht. Daar tussendoor lopen, volgens Nelleke, alle Spanjaarden. Het leven speelt zich op straat en op de terrassen af.

We doen een tijdje met ze mee, maar vinden het dan wel mooi. Morgen nog een dag en dan is het op.

MADRID – TIEL, 9 SEPTEMBER

Het zit er al weer bijna op. Maar we vertrekken laat, dus er is nog het een en ander te doen. Allereerst inchecken en de spullen pakken. Bij dat laatste vraag ik me af waar vrijgeleide A38 is om de auto af te halen op Schiphol. Nadat we alles weer hebben uitgepakt komt het uiteraard uit het laatste zijvakje.

Wat over de zeik gaan we desayunen, en worden daar prompt afgezet. Maar wat kan je anders doen dan ***Ricote op Plaza del Canalejas*** in dit verslag plaatsen en iedereen oproepen deze oplichters te vermijden. Hun koffie is trouwens ook nog bagger.

Uiteindelijk gaan we er van uit dat een moeizame start een mooie dag niet in de weg mag staan, en dus pakken we de metro naar het Centraal Station, en wandelen naar het museum van Reine Sofia. Dit is de moderne kunst tegenhanger van het Prado. Het beroemdste werk is de Guernica van Picasso, maar ook Dali, Appel, Corneille, Miro, Gaugan etc. zijn (ruim) vertegenwoordigd. Wat mij betreft is kan je dit niet anders omschrijven dan als indrukwekkend.

Don't worry,
I'll only read you
the good parts
L R
A I
U E

Erg overzichtelijk is het museum trouwens niet, dus op enig moment staan we buiten in plaats van ergens in een koffie hoek, maar op dat moment zitten we toch al behoorlijk vol. We hebben dan wel al op het dak gestaan. Voor Nelleke een hoogtevrees object.

Daar de koffietent overvol is doen we een rotonde voor het centraal station, pakken we de metro naar Sol, en lopen nog een keer rond in het oudste deel van de stad.

Voor de lunch zoeken we het museo del jamón weer op. Nu ga ik voor de lokale specialiteit, het broodje Calimares. En wat heet lokaal, de zee is hier ver weg, maar lekker is het zeker.

Eten is goed voor het verlangen naar koffie, dus na het fotograferen van weer een groep parkieten lopen we nog een keer langs Costa. Daar vatten we moed voor het laatste ommetje.

We hadden besloten om vanaf de rivier naar het koninklijk paleis te lopen, door het park. Dat was dus geen succes. Nu proberen we het omgekeerd. Boven duiken we de tuinen van Sabatini in. Uiteraard komen we niet beneden, maar de wandeling is leuk. Vooral omdat de straatverkopers succesvol blijken. Er zijn veel selfiesticks verkocht, dus staat er een hele batterij mensen zichzelf te fotograferen.

Dan is het zuivere shopping time. Via een korte bocht door de oude wijk rond Plaza Mayor lopen we naar Sol, waar in de in meerdere gebouwen El Corte Ingles zit. Ik constateer andermaal dat de CD dood is, maar Nelleke loopt de deur uit met een nieuwe tas, waar ze alvast het een en ander in stopt.

BERLIJN, 22-25 SEPTEMBER

Het gebeurt me niet vaak dat ik word betaald voor transport en verblijf, maar deze keer overkomt het me. Het EU project s3c over slimme netten en gebruikers vindt dat ik expert ben en heeft me uitgenodigd als Keynote speaker en panellid bij hun afsluitende conferentie.

Na een lange dag, die me van huis naar Assen heeft gebracht, en vervolgens langs de prachtige nieuwe wildernis naar Schiphol om te eindigen met een vlucht naar Berlin tegel (het nieuwe megalomane vliegveld is nog steeds niet af).

Met de txl bus rij je naar Alexander Platz en dan wandelen naar het hotel.

Kan ook anders, maar ik had frisse lucht nodig. De rit was trouwens ook gratis. De chauffeur vindt het te druk en vertelt me dat ik in de derde deur van deze verlengde bus in moet stappen. "En de betaling?", vraag ik met een bijna Duitse gezagsgetrouwheid. "Niet mijn probleem", stelt de chauffeur.

Dat houdt het overzichtelijk, dan is dat ook niet het mijne. Genieten van de wandeling van Alexander Platz, altijd leuk om weer een stukje door de stad te lopen. Bij aankomst bij het hotel slaat een man met twee drumsticks een roffel op de stalen afvalbakken aan de lantaarnpaal. En eerlijk is eerlijk, dat doet hij niet verkeerd, maar ik ben vooral benieuwd waar ik slaap.

Het Ibis Styles hotel aan de Rosentahler Platz krijgt geen eervolle vermelding. Oud, versleten en met een soort ziekenhuistafeltje voor over je bed, dat als werktafel wordt aangeprezen. Alleen de graffiti in het restaurant is aardig.

Nog even naar buiten. De trommelaar heeft aan de andere kant van het plein inmiddels een nieuwe set afvalbakken gevonden, en iemand heeft de politie gebeld. Zodra hij dit ziet gaat de drummer crescendo: het tempo en volume worden opgevoerd tot een woeste solo. Als de agenten uitstappen laat hij de solo netjes uitdoven in een paar zachte tikken. De omstanders barsten uit in applaus, dus kunnen de agenten weinig anders dan hem te vragen een stukje te gaan wandelen.

Na een klein rondje in de buurt en een beker Ayran terug naar de werktafel in het hotel. Daar probeer ik mijn presentatie voor morgen nog even uit.

Althans, dat is het concept. Na lang grommen komt de laptop met de ”blue screen of death”.

Ik zet hem uit en ga slapen.

De volgende ochtend blijkt het eenvoudige hotel een prima ontbijt en zeer vriendelijk personeel te hebben, dat is de plus kant.

Ik bel Nelleke (bij herhaling) om hulp voor de laptop problemen van gisteren. Ze slaagt er in vanaf om vanaf de back-up thuis een kopie naar de organisatie te mailen, en zo komt het toch nog goed.

Als onderdeel van de projectafronding wordt om advies gevraagd voor de verspreiding van het geproduceerde materiaal. Ze worden helemaal eng van het aantal voorstellen, mijn netwerk blijkt veel groter dan ik dacht.

Via de iPad gaat er wat mail uit en, tot grote verbazing van de organisatie reageert bijna iedereen onmiddellijk en positief. Daarmee heb ik mijn boterhammen weer verdiend.

Er is een diner buffet, met eindeloze reeksen kleine hapjes. Die truc ken ik, het is de meest meedogenloze manier om je te overeten, en dus haak ik al snel af. Op weg naar het hotel kom ik langs het vredespark en de Maria bronnen, en daarna is het echt donker. Het oude Oost-Berlijn staat mooi in het licht, dus ik maak een blokje extra, maar het is al vroeg tijd om naar bed te gaan.

De tweede dag loopt nauwelijks anders, al loop ik nu een deel van de route over een kerkhof. Kerkhoven zeggen veel over cultuur en dat trekt me. Hier heen veel natuur, veel woester dan ik van Duitsers had verwacht, en veel zware zwarte grafmonumenten.

Tussen de middag volgt een rondje in het vredespark, waar ik oploop tegen het DDR kerkhof voor de gevallen kameraden uit de oorlogen van 1848 en 1918.

Ja dat was voor de DDR, maar die hebben er een soort erekerkhof van gemaakt, om te laten zien dat ook Duitsland heeft geleden en niet alleen WOI &II heeft veroorzaakt.

Na de hereniging is het Denkmahl aanvankelijk vervallen, want DDR was uit, maar nu heeft historisch inzicht het gewonnen en is de plaats in ere hersteld, inclusief museumpje.

Even na vijven is de conferentie voorbij. Het risico om aan het eind van de dag een vliegtuig te missen wilde ik niet lopen. Daarom blijf ik nog een nacht, en nu we er toch zijn ook maar een dag, ik heb toch te veel vrije uren.

Zo na de conferentie is er ruimte voor een turbo wandeling. Eerst langs het Friedenpark, de bronnen en het hotel, en vervolgens richting centrum.

Een bekende route, langs een joodse begraafplaats, de oude synagoge en via de Friedrichstraße naar Unter den Linden. Daar is altijd wat te doen.

Er is een een grote demonstratie voor het fatsoenlijk opvangen van vluchtelingen bij station Friedrichstraße en een demonstratie tegen Merkel bij de Branderburgertor. Helemaal snappen doe ik ze niet. Een stel zeer wel doorvoede Duitsers slaat te blèren dat Merkel er voor moet zorgen dat er nooit meer honger is. Nu kan ik me van alles voorstellen als je tegen Merkel wilt aanschoppen, maar deze ontgaat me toch. Aan de andere kant, ze hebben mooie ballonnen, en ik moet mijn Starbucks aanschaffen toch wegwerken, dus is kijk het geheel even aan. De anderen in de omgeving lijken meer begaan met de selfiestick dan een opgeblazen merkelballon, dus ik geloof niet dat de Duitse regeringsleidster vannacht onrustig zal slapen.

Vervolgens doe ik een poging om de Rijksdag in te komen. Dat is geen succes. Bij ons eerste bezoek kregen we een mooi boek, de tweede keer kon ik prachtig in de koepel omhoog, de derde keer moest er eerst verplicht ruzie gemaakt worden met de bewaking, en nu moet je eerst ten minste een dag van tevoren reserveren.

Er is echter altijd genoeg te doen in Berlijn, en dus zet ik langs het tierpark koers richting de Kurfürstendam. Het is inmiddels min of meer donker en dat is prima als je langs het Concertgebouw, de bibliotheek en het Sony Centre loopt, die allemaal mooi in het licht staan.

Wandelen langs het park is niet zonder gevaar. Niet vanwege struik- en andere rovers, maar vanwege de sporters. Zondag is de marathon van Berlijn, en nu holt en fietst iedereen lang en door allerlei slecht verlichte, maar autovrije paden.

Ik heb al snel door hoe ik moet lopen om uit de route van de meer strijdlustigen te blijven. Helaas is dat niet iedereen gegeven. Een racefiets blijkt raceduikelaar geworden te zijn en kan met bebloed gezicht en open armen en benen de ambulance in. Gelukkig blijken de sportievelingen niet alleen hard te bewegen, ook goed in verzorgen en het creëren van herrie zodat de ambulance de plek des onheils snel in het donker weet te vinden.

Daardoor kan ik mijn weg onverstoord vervolgen.

Nou ja, onverstoord, de Kurfürstenstrasse blijk inmiddels een tippelzone te zijn, waar zelfs een zwetende oude man interessant lijkt, zolang hij maar alleen loopt. Als mijn belangstelling vooral gericht blijkt op de Berlijnse beren, dan komt het stempel verwarde man er bij en wordt ik met rust gelaten.

Het verlengde van de Kurfürstenstrasse is natuurlijk de Ku'dam, de oude hoofdstraat van West Berlijn. Langs de dierentuin, door het shopping Centre en langs de Gedächtniskirche kom je bij de plek waar lang theesalon Krantzler heeft gezeten. Het geheel geeft je het gevoel dat dit gebied door de kerk en de dierentuin wel bezocht zal blijven worden, maar dat de glans er sinds de hereniging wel af is. Tenslotte was Krantzler een begrip. Daar ook het water-monument in het shoppingcenter en de meeste beren weg zijn en de nieuwbouw van de kerk in de steigers staat is de glans gewoon weg.

Bij Bahnhof Zoo pak ik de U-Bahn, tijd om naar het hotel te gaan. Ook dit station is het net niet meer nu het Hauptbahnhof in ere is hersteld.

De volgende ochtend begin ik vrij vroeg aan een volgende mega wandeling.

Deze keer langs de hoogtepunten van oud Oost-Berlijn, de tv toren en het rode raadhuis, naar het joods museum. Onderweg, ter hoogte van het Axel Springer gebouw staan nog wat resten van de muur.

Het museum ligt wat buiten het echte centrum, maar is absoluut de moeite waard.

Het gebouw zelf is een waanzinnig staaltje architectuur. Naast en achter een klassiek gebouw is een uitbouw gemaakt zonder rechte hoeken en met een metalen buitenschil. Binnen is uiteraard veel aandacht voor WOII, maar ook voor de diaspora, het joodse leven en de bijdragen van het joodse volk aan de Duitse cultuur en geschiedenis. Een indrukkend geheel en zeer verantwoord ingericht. Ook de tuin is prachtig met op een plek 49 zuilen die, in de geest van het gebouw, niet recht staan. In iedere zuil is een hoeveelheid aarde en er is een olijfboom gepland. Iedere zuil staat voor een land waar de Duitse joden heen gevlucht zijn.

De meeste indruk maakt een gang met meer dan 10.000 stalen gezichten. Ieder gezicht staat voor een vluchteling. Als je er overheen loopt klinkt een schrapend geluid. Iedereen die vluchtelingen wil opjagen zou dit pad moeten lopen.

BERGEN-BELSEN
Jude

Na veel meer tijd dan ik had gepland wordt de wandeling vervolgd. Het naastgelegen moderne kunst museum wordt door tijdgebrek geschrapt. Maar de stad is al een museum op zich. Langs de rivier met veel groen is het prima lopen. Nou ja, groen, de herfstkleuren beginnen knap toe te slaan.

Via het park Gleisdreieck park kom ik weer bij de metro. Het Gleisdreieck gebied is jaren niemandsland geweest, en nu een sport en wandel gebied tussen een drietal spoorlijnen. Hoewel ze er zeker iets van gemaakt hebben, is dit een voorbeeld van een gebied waar het oost-west verleden nog niet is weggewerkt.

Na een broodje en wat drinken wordt het tijd om weer naar de u-Bahn te gaan en de spullen in het hotel op te halen. Daarbij is er een kleine complicatie. Ik had toegezegd vanochtend te vergaderen met een groep internationale collega's. Daarbij ging ik uit van een telefoontje op mijn hotelkamer. Op het laatste moment is die afspraak naar de middag verzet.

En jammer maar helaas, dan moet ik ook naar de bus wandelen die me naar het vliegveld brengt. Op zich kan ik best lopen en praten tegelijk, maar als er een brassband staat te spelen op de Hackescher markt, dan krijgt het overleg iets hilarisch.

We zijn zo ongeveer klaar met vergaderen, als de bus arriveert. Ik bied de man wat euro's, maar krijg te horen dat de kassa het niet doet. En nu? Vraag ik. Doorlopen wordt me gezegd. Met een déja-vu gevoel schuif ik naar een van de laatste zitplaatsen achterin de bus. Twee haltes later doet de bus me sterk denken aan een bezoek aan India. Te veel mensen, te weinig bus. Het mankeert er alleen nog aan dat men er op klimt.

De chauffeur houdt het nog den aantal haltes vol, waarbij hij steeds harder gaat schreeuwen dat men in elkaar moet schuiven, omdat anders de deur niet dicht kan.

Dan vindt hij het genoeg en gooit iedereen er uit onder het motto: we lopen te veel uit schema, ik draai hier om.

Velen raken in paniek, omdat vliegtuigen niet wachten. Taxi's worden massaal bestormd. Ik heb wat speling, dus ik kijk het nog even aan. En jawel, er komt een beetje volle bus. We storten ons er op. Inmiddels weet ik dat het vervoer gratis is, dus ik heb geen probleem om onmiddellijk via de achterdeur de laatste zitplaats te scoren. Als iedereen binnen is stijgt de temperatuur weer, en denk ik weer aan India. Gelukkig heeft deze bus captain een andere strategie.

Hij rijdt in een keer naar het vliegveld, gebarende en schreeuwende wachtenden langs de kant negerend. Voor mij is het tijd om te beginnen aan de laatste etappe naar Tiel.

Berlijn? Ik houd er wel van.

TOKYO, 3-9 OKTOBER

Natuurlijk ben ik niet op weg naar Japan om foto's van Knorf te maken, maar het speelde zeker door mijn geest, toen de vergaderplaats van deze trip werd vastgesteld, waardoor ik voor het tweede achtereenvolgende jaar naar Tokyo ga. Van de eerste keer heb ik alleen een paar aantekeningen, dus tijd voor een echt verslag.

Wat is er aan de hand. De experts' Group van het IEA, waar ik nu toch al weer acht jaar voorzitter van ben heeft als studieonderwerp " energievoorziening op eilanden". Dit is vaak een probleem, dus of je sleept er smerige stookolie en kolen heen, of je bedenkt hoe het duurzaam kan. Er zijn een paar plaatsen waar dat steeds beter kan, en wij experts willen hier graag van leren.

De groep wordt sinds jaar en dag gesteund door Japan, dus waar vinden we een betere plek voor dit onderwerp dan in het eilandenrijk in Azië.

Bijna was het niet doorgegaan. Onze reisbureau, jawel, het rijk heeft een reisbureau, had bedacht dat € 5000 een redelijke prijs was voor zo'n trip. De afdeling budgetbeperking dacht daar anders over. En zo geval het, dat ik na wat speuren op www, een trip vond voor net onder de €1900.

En zo zit ik dus nu in een vliegtuig. Niet van KLM, maar van China Southern. En toegegeven er zijn verschillen. Ik krijg geen huisjes en het is geen directe vlucht. Maar laten we eerlijk zijn, alleen dat laatste is spijtig. Wel vlieg ik nog steeds business, al gaat het op zijn Chinees. Nu vliegen alle Airbussen precies hetzelfde, ongeacht de maatschappij dus dat is het verschil niet, alleen heb ik nu de Chinese keuken, inclusief rare vruchtensappen en toetjes. Met een echte Chinese keuken maak je me blij, en dan begin ik nog niet eens over de vruchtensappen. En Chinezen geven geen sokken, maar sloffen voor de reiziger die zijn schoenen uittrekt. Het geheel zeker geen verschil van € 3000 waard.

Knorf is een ander verhaal. Die ben ik tijdens mijn eerste trip naar Japan vergeten. Nu Esther de knorf website opnieuw heeft opgebouwd ben ik meer gemotiveerd om foto's van ons favoriete pluche varken te maken op de meest uiteenlopende plaatsen ter wereld. (Kijk op www.knorf.nl waar dar toe kan leiden). Het maken van die foto's wordt nog een uitdaging, want het programma zit ram vol. De aankomst is halverwege de zondagmiddag, maar dan ben ik nog een paar uur van mijn hotel verwijderd. Enfin, we gaan het zien.

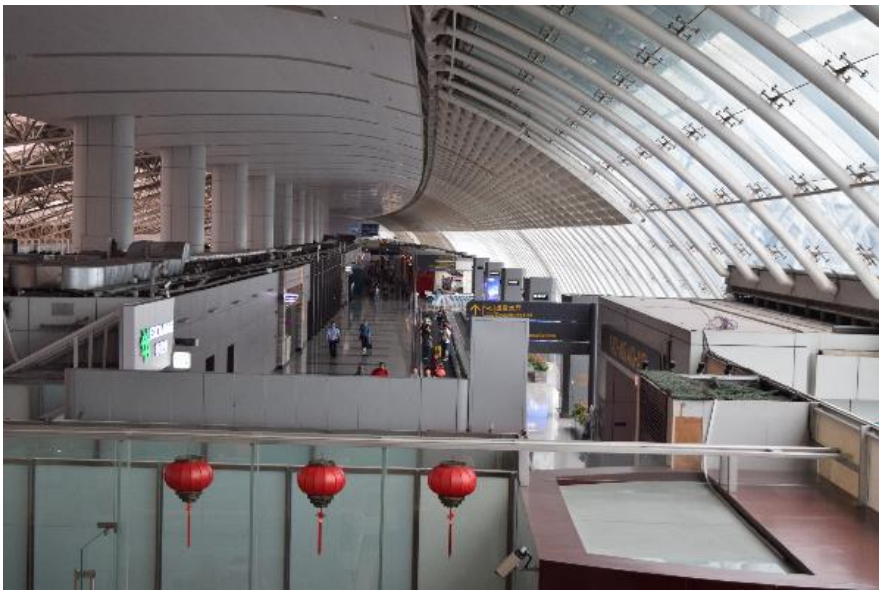

De tussenstop is in Guangzhou Baiyun (广州白云国际机场). Daar heeft in Nederland nooit iemand van gehoord, maar het is een modern Chinees vliegveld. Vlak voor de landing fluister een Chinese me vrij onverstaanbaar in mijn ontstoken oor dat het nog 15 minuten is tot de landing en dat het dan op de grond even na zessen is, en dat het 26 graden is.

Als ze haar rondje door de business class heeft gedaan wordt door de omroep installatie in drie talen hetzelfde gebulderd, alleen begint de daling nu over 10 minuten.

Op de grond is het druk, het duurt 20 minuten voor men besluit dat het waarschijnlijk het handigst is om ons met busjes op te halen. Onderaan de trap staat een vrouw met een grote paraplu te doen of het behulpzaam is een paraplu op te houden. Wij vertrouwen meer op een gierende sprint om de busjes te bereiken.

Eenmaal op het vliegveld worden we voorgegaan naar de transfer balie, en van daar kunnen we naar de lounge. We krijgen keurige visitekaartjes met een wifi code.

Ik heb weinig illusies. Knorf, the traveling Pig is wel bereikbaar. Het is een hele troost :-)

In de lounge wordt keurig verteld wanneer ik naar de volgende vlucht moet. Op mijn boardingticket staat de gate niet aangegeven, en de computer met vluchten is even na middernacht vast gelopen. Dus even vragen. Aight Oo foh is het antwoord. Ergens zie ik een bord met gate a04. Bij de gate staat een bord Tokyo. Tijd om in te stappen. Althans, dat is het plan. Guangzhou is een enorm vliegveld, maar nu blijkt dat ze het aan het verdubbelen zijn. Er volgt eerst een busrit waarbij we het idee hebben in Tokyo afgezet te worden. In ben nu 12 uur onderweg, in de thuissituatie is het dan al dik bedtijd.

Onmiddellijk na het boarden val ik in slaap. Een keer wordt ik wakker, met het gevoel dat er iemand aan me aan het frutten is. Het blijkt de stewardess, die een dekentje over me heen aan legt en me instopt. Nu is dat onzin. Want ik ben zo gekleed dat dekentjes niet nodig zijn. Verzet tegen de service lijkt een grotere opgave. De rest van de vlucht heb ik het warm.

Op het vliegveld ben ik de klos: mijn bagage wordt gecontroleerd. Een vriendelijke man, die allen raar kijk als hij knorf vindt. Ik toon wat foto's op de iPod, en dan is alles in orde. Alleen de lamme oude laptop moet nog even onder de scan, maar inmiddels heb ik het predicaat mostly harmless.

Tijd om met de trein richting Tokyo te gaan, het centrum ligt zo'n 60 kilometer van vliegveld Narita.

De Japanners staan in keurige rijen voor de gereedstaande trein te wachten. De deuren staan open, maar er is niemand die er maar over denkt het lintje voor de open deur even los te klikken ten in te stappen. Pas als de beambte, belast met het openen der lintjes zijn werk heeft gedaan stapt men een voor een in. Mijn window seat geeft me mooi uitzicht op de Japanse bouwstijl en bamboe bossen. Ook zie ik voldoende om me te herinneren dat dit weer zo'n land is waar men nooit rechts heeft leren rijden.

Eenmaal in de stad wordt het sport om een hotel te vinden[10]. Dat valt zomaar niet mee. De overstap op het station van de sneltrein naar de metro gaat soepel. Maar dan moet ik, de koffer meerollend, het hotel vinden. Ik vraag het aan iedereen met officiële pet, totdat ik ten minste in de juiste richting geloof.

[10] Wikipedia biedt de volgende steun: Ginza (Japans: 銀座) is een district in Chūō in de Japanse hoofdstad Tokio. Ginza ligt ten zuiden van Yaesu en Kyobashi, ten westen van Tsukiji, ten oosten van Yūrakuchō en Uchisaiwaichō, en ten noorden van Shinbashi.

De hersenbreker is nu dat ik volgens de één bij "5" en bij de ander bij "8" de hoek om moet. Ze blijken beiden gelijk te hebben. Straten in Tokyo zijn verdeeld in blokken, ieder met een nummer. Ik moet de Ginza straat afsjokken tot blok acht. Vanaf mijn vertrekpunt is dit de vijfde zijstraat.

Tegen de tijd dat mijn koffer is uitgepakt begint het al te schemeren.

Samen met Knorf loop is nog even over de nu sterk verlichte Ginza winkelstraat met alle beroemde modemerken, met als hoogtepunt natuurlijk H&M.

Daarna zoek ik via Google een plek om te eten. Zie kebabreporters.

De volgende dat begint met ontbijt. Daarvoor moet ik met een bonnetje naar een buur hotel. Daar hebben ze vooral Japans voedsel. Ik kijk eens wat anderen zoal op hun bord stapelen en probeer het Japanse ontbijt maar een uit. De miso soep is heel herkenbaar, zeewier herken zelfs ik wel. Gefermenteerde bonen is nieuw voor me en geen reden om terug te gaan, evenals de zoute pruimen op zuur. Maar alles bij elkaar is zo'n ontbijt prima.

De rest van de dag is serieus werken, slechts onderbroken door een lunch, met een veel presentaties en discussies. De lunch mag er trouwens zijn: een lunch box met een instant Japanse maaltijd.

Aan het eind van de dag zijn we uitgenodigd voor een receptie. Hier helpt een ervaring. Wat in Nederland een receptie bestaat uit te veel drank, een bitterbal en nootjes, is het in Japan serieus bunkeren.

Sushi, pizza, frites, salades en veel Japans voedsel dat er soms vreemd uit ziet, maar heel goed smaakt.

Voor in de avond wandel ik naar een tempel. Uiteraard is die gesloten, maar het is aardig een doel te hebben in ook in het duister kan je leuk fotograferen. Ik word op mijn schouder getikt: "*Hi Rob, what ar you doing here?* " Het is Cecilia Tam, een Aziatisch Amerikaanse, die in de VS in de financiële wereld is begonnen met ene Maxima Zorreguieta. Uiteindelijk is Cecilia bij het IEA in Parijs is geëindigd, waar ik haar heb leren kennen. We besluiten dat het een kleine wereld is.

Dag twee dag van de workshop is niet veel anders, zij het dat ik nu als voorzitter meer aan de bak moet. De start is niet heel fortuinlijk. De Japanners kennen nauwelijks Engels bij de straat aanduidingen, en met een kleine bocht te veel of te weinig zit je zo verkeerd. Ik kom marginaal te laat.

Het goede nieuws is dat het werk halverwege de middag klaar is. Enerzijds heb ik dat nodig om me richting het volgende hotel te bewegen, anderzijds geeft het me de kans nog een blokje om te gaan.

Met een dagkaart kan je voordelig de metro pakken, dus ik ben in een mum van tijd dicht bij het hotel Chinanzo , dat helaas bovenaan een heuvel ligt.

De koffer wordt er na het nodige heuvel op sleuren gedropt, en dan ik het tijd voor Serious sightseeing met Knorf. Ik ga richting Senso-ji tempel (金龍山浅草寺)in het Asakusa district. Als ik er komt begint het al te schemeren. Dat is uitstekend, want alles staat in het licht en overal hangen lampions. Als goed religieuze plaats is een uitgebreide souvenir en meuk markt, helaas voor hen heb ik niets nodig, maar geniet wel volop van de rinkelende bellen en de geuren van allerlei waar. Ook de mensen zijn leuk om naar te kijken, van de meisjes in de Engelse schooluniformen, via hoog modische vrouwen tot traditionele gewaden. Mannen zijn minder opmerkelijk. Hier is het onderscheid vooral met en zonder pak.

Pak is belangrijk hier. Als ik het uitrek verdwijn ik in de achtergrond. Ik loop graag zonder.

Na de tempel probeer ik het even verder gelegen Ueno park. Helaas is hier alles in het donker. De krijsende neonreclames om het park zijn echter aardig, dus de stop is niet voor niets geweest.

Ondertussen is er zomaar sprake van honger. Gelukkig is het tijd voor de ICEF receptie. Zoiets als gisteren, maar met meer.

De ochtend begint met een ontbijt en een wandeling door de tuin van het hotel, waarbij Knorf wordt vastgelegd met verschillende boeddha's, over deze tuin later meer.

Hierna is tijd voor de ICEF conference. Daarvoor moeten we eerst langs een aantal security

checks, die zowel voor het hotel als in de gangen zijn opgesteld. Daarbij wordt heel veel gebogen, iets waar ze toch goed in zijn.

Daarna veel praten met bekenden, maar het congres heeft beperkte meerwaarde. Zakelijk weet ik nog wat organisaties aan elkaar te knopen, dus de onkosten zijn er uit, maar dat is een van de weinige pluspunten.

We worden aangekeken op eters van westers voedsel en krijgen een lunch die niet over houdt. Tijdens de coffee-break is er alleen water. Zoals een Franse kennis terecht opmerkt: *"Zen zee zjoet not call it a coffee break."*

Gelukkig eindigt het geheel met een diner. Het onderscheidt zich van een receptie door openingsspeeches waar niemand naar luistert (maar wel gewoon doorheen praat) en meer voedsel dan gisteren. Vooral veel vlees, soep, een sake bar en een prima dessert.

Daarna trek ik met terug op de meer dan riante kamer om nog even een riante hoeveelheid mail weg te werken.

De tweede dag van de conferentie is waar mogelijk nog saaier dan de eerste. In de eerste sessie ros ik er een vraag in waarbij iedereen in het sprekerspanel wil antwoorden en met elkaar in discussie gaat. Dit tot frustratie van de voorzitter die graag een ordelijke verloop had gehad.

Tussen de bedrijven door moet ik even naar het toilet. Daar leer ik weer een element van het Japanse leven in detail kennen. Er is een toilet, en daaruit klinken vreemde geluiden. Je vraagt je dan af wat er aan de hand is. Kijk, dat de bril verwarmd is verwacht ik onmiddellijk. Dat drukken op knoppen leidt tot waterstralen die, met een te kiezen intensiteit, je spoelen en klotsen is hier een fact of life. Maar dit…. Kijk, het is geen smakelijk verhaal, maar als een mens moet dan moet hij/zij. En hoe je het ook went of keert, dat gaat gepaard met ronken en ruften. Japanners doen dat niet, en als ze het al doen, dan gaat niemand dat wat aan. En dus is klinkt er een vrolijke beek, die zich met kracht van de berg stort. Ergens in het bedieningspaneel zie ik een knop stop. De rivier verstomd.

Tussen de middag vertel in Birthe, mijn Deense collega, dat het tijd wordt om Japanse lunchboxen te veroveren en niet weer een wrap met spek. Samen treken we een heel dom hoofd, en jawel we eindigen met een doos heerlijk Japans voedsel.

Tegelijk bedenken we dat de volgende sessie niet ons veld van expertise is. We hebben een kerngeleerde in de groep, maar die is er niet, en wij snappen het niet.

En dus gaan we de stad in. Birthe richting shoppingmall, ik naar de nationale botanische tuin. Vorig jaar was die dicht, dus nu in de herkansing.

Het eerste wat onderweg opvalt is dat het schoon is. Niets op straat, niets in de metro. Het tweede is dat er overal mensen lopen te poetsen en vegen. Het derde is dat de Japanse aanduwers echt bestaan.

In de metro dan, als het druk is word je naar binnen gecommandeerd en geduwd. Gelukkig moet ik er daar uit.

In Shinjuku Gyoen National Garden (新宿御苑) is het druk. Niet dat er nu zo'n bovenmatige verering voor de botanie is, al zijn Japanners dol op bloemen. Nee, het aantrekkelijke is dat je er op het gras kan liggen.

En dat doen ze dan ook massaal, vooral jonge moeders met kinderen. Het maakt het gezellig. Ik doe de tuin als bioloog, maar geniet ook zeker van de manier waarop het is aangelegd. Hun kas is ongelooflijk. Planten en bloemen staan met een bijna Duitse strakheid mooi te wezen. Volgens mij gaat er na sluitingstijd een leger verzorgers in om alles te verwijderen wat sip kijkt. Achter de enorme kast staat dan ook een batterij kleinere kassen om de nieuwe prachtexemplaren klaar te stomen. Ze zijn "not open to the public".

Na een stevige wandeling langs de kunstmatige meertjes en stroompjes en de theehuizen en andere bouwsels is het mooi geweest.

Ik besluit nog een park te doen, want bij iedere lijst van dingen die je moet doen staat een park, en steeds een andere.

"Die ernaast" lijkt een logische keuze. Dus snel de metro weer in en drie station verderop. Als ik opkijk zijn we er vijf verder. Gelukkig staat er aan de andere kant van het perron ook een, dus de oplossing lijkt voor de hand te liggen: oversteken en.... Verder de stad uit. Dit is het moment waarop ik er achter kom dat er vanaf een perron meerder lijnen en zelfs meerdere maatschappijen vertrekken.

Dus bij de eerste stop van de lijn, die inmiddels boven de grond rijdt, wisselen we weer van perron, om onmiddellijk naar mijn uitgangsstation terug te reizen. Het blijkt dat ik een sneltrein had, waar ik had moeten wachten op de "local" trein. Nu zit ik er niet heel erg mee.

Want je kan veel Japanners zien onderweg. Diep in slaap, of met een boek, dat bijna zonder uitzondering keurig is gekaft. Je zou eens kunnen zien wat ze lezen.

Eenmaal bij Yoyogi park blijkt het gebied nog maar een half uurtje open. Dat is genoeg voor een wandeling. Het deel van het park waar ik nu loop, is voornamelijk bos, met een brede weg die naar een boeddhisten tempel loopt, die gewijd is aan de geesten van een keizer en keizerin die al geruime tijd dood zijn. Het weerhoud de sakebrouwers er niet van jaarlijks een verse muur met sake neer te zetten (de Meiji Shrine of Meiji Jungu). Iedereen is bezig elkaar en de omgeving vast te leggen. Ik maak echter de verkeerde foto, en krijg de bewaking in mijn nek. Ik zeg sorry, en laat de camera verder zakken. De bewaking maakt aanstalten om me te verplichten de foto te wissen. Ik richt me maar een wat verder op. Hoewel de jonge Japanners eng lang worden, zijn die van mijn generatie bijna allemaal erg klein. De man kijkt nog eens naar het lengte verschil en het verschil in bruto register ton, en besluit dat ik een dusdanige boeddha vorm heb dat deze ene foto me vast vergeven wordt.

Voor alle zekerheid kijk ik even hoe het wel moet. Voor de poort moet je een lepel water scheppen en over je handen gieten en daarmee je mond en gezicht schoonvegen. Vervolgens loop je naar de plaats waar je niet mag fotograferen en maakt daar 2 buigingen. Dan klap je twee keer in de handen en verricht het belangrijkste ritueel: je gooit een handje munten in de

pot. Daarna bid je om iets wat je nodig denkt te hebben, klapt nog een keer, buigt nog twee keer en daarna mag je door naar de souvenir shop. Door mijn gedrag mag ik dus niet door naar de souvenirshop en spaar zo twee keer geld uit. Neemt niet weg, dat het een mooie plek is, en zeker aardig om te bezoeken.

Ondertussen begint een stem te roepen dat het tijd wordt om op te zouten. Niet alleen de fotografen, maar iedereen. Als ik bij de uitgang ben gaat het hek achter me dicht.

De metro brengt me weer naar de onderkant van de heuvel en mijn voeten me naar de afsluitende bijeenkomst, waarbij andermaal blijkt dat de volgende klimaat top het belangrijkste onderwerp is. Daarna is er een afscheidsdiner. Het lopend buffet doet niet onder voor de dag er voor, alleen vanavond is er geen drumband. Tijdens de speeches zoekt iedereen een plek zo ver mogelijk van de spreker. We leren bij, we willen niet dat onze gesprekken de sprekers storen. De afscheidstoast maakt me blij. Voor het eerst heft iemand een glas waar overduidelijk geen alcohol in zit. Kampei!

Daar ik toch een dag pas heb, is er ruimte voor een avond excursie. Ik ben benieuwd of ze hun keizerlijk paleis 's avonds in het licht zetten. Vorig jaar heb ik hier uitgebreid rond gekeken (niet binnen, want er was een eng lange rij)

Het antwoord op de verlichting is nee, en dat is best gevaarlijk. De Japanners werken tot laat, en trimmen dus tot heel laat. Rondjes hollen rond het paleis in het donker moet op enig moment tot ellende leiden. Fotograferen doet dat al sneller, ik krijg weer een wegstuur-jap in mijn nek. De foto "knorfo-sensei" en kasteel is dan al gemaakt :-)

Nog pak ik de metro andere kant uit, naar winkelcentrum Ikebukuro (池袋駅) Daar ben ik vorig jaar ook geweest, en ik ben benieuwd hoe het hier in het donker is. Het donker blijkt niet te bestaan. De lichtreclame is overweldigend, maar het verveeld ook snel, dus ik noem het een dag.

De laatste ochtend neem ik voor het eerst een ontbijt op eigen kosten, waarbij de keuze toch weer op Aziatisch gezond valt. Daarna is het tijd voor nog een laatste wandeling door de tuin. De familie, die eigenaar is van het pand en de tuin, en haar onmiddellijke voorgangers zijn/waren allemaal zeer spirituele mensen. De afgelopen honderd jaar zijn ze bezig geweest religieuze beelden en andere objecten naar de tuin te slepen. Het meest prestigieuze object is de pagode van drie etages. Het is een houten ding, dat elders in Japan heeft gestaan, twee keer opnieuw is opgebouwd en zelf hier een keer verplaats is, maar volgens Aziatische begrippen is het dan nog steeds hetzelfde ding en daarmee honderden jaren oud. Bij de laatste restauratie is er een verse, met goud beklede Boeddha ingezet, waarna de 113e hoge priester van Senso-ji is komen verklaren dat het heilig en goed is. Mijn persoonlijke favoriet is een beeld voor een man die wordt aangeduid als samoerai en beroemd thee connaisseur.

Maar de zeven kleine Boeddha's die verspreid over het terrein staan en de Rakan beelden mogen er ook zijn. Tot slot loop kijk ik nog even bij het plaatselijke kerkhof. Ook hier prachtige oude beelden. En op veel graven een mok op zijn kop, om aan te geven dat de beker echt leeg was. Dat is die van mij ook, tijd om met de bus terug naar het vliegveld te gaan.

Niemand weet hoelang je er over doet. De afstand naar Narita Airport is een uur rijden, maar niemand weer hoe vast het verkeer staat (wel dat dit zal gebeuren) en adviseert om ten minste twee uur uit te trekken voor de rit. Samenvattend ben ik er uren te vroeg, maar ook hier geldt: om je heen kijken is leuk, en een lunch in een businesslounge is ook goed te doen.

Op tijd vertrekken we naar het warme en broeierige Guanzhou Baiyun. Daar word ik opgewacht door de Chinese van dienst, die zo krachtig met het bord Mr. Robert Kool omhoog staat dat ik haar niet kan omzeilen. Ze brengt me in rechte lijn naar de afdeling "stempels" en levert me vervolgens af bij de lounge. Na enkele uren verslagen typen is het tijd voor een turbulente vlucht naar Schiphol.

HALIFAX, 21 – 24 OKTOBER

Snel na Tokyo sta ik weer klaar voor de volgende intercontinentale reis. Nu de andere kant uit naar Halifax, Novis Scotia, Canada.

Naast mijn gewone bagage heb ik een koffer vol prik en steek instrumenten bij me voor een Canadees textiel museum. De dag begint direct goed: de NS ligt er uit.

En dus ga ik met de taxi naar Schiphol. Dat is in alle opzichte sneller, en dus ben ik veel te vroeg.

Nu moet er geld gewisseld worden, en de mail kan afgehandeld worden, dus het eerste uur is snel om. Bovendien is men van mening dat ik maar vast elektronisch moet inchecken. Hoewel ik geen vrienden ben met de palen op vliegvelden, doe ik mijn best.

"Hoeveel tassen heb je?", vraagt de paal dreigend, *"Je handbagage telt ook". "Drie"* antwoord ik, *"Maar weet je het zeker van die handbagage?".*

De paal antwoordt niet meer, het elektronisch reisdocument is opgestuurd en dus ben ik niet langer interessant.

Even later sta ik bij het bagage afgifte punt. De paal blijkt me voor €153 afgezet te hebben. Gelukkig heeft ook de baliemedewerker niets met de paal. De handbagage mag gratis mee. Het rode koffertje met de potentiële wapens verdwijnt richting ruim. In Toronto mag ik die inklaren. Het zal me benieuwen.

Ik mag hierna wel genieten van de genoegens van lounge 41. Daar is slechts een voorwaarde aan verbonden: ik moet die wel vinden. Dat valt in dit Schiphol in verbouwing zowaar niet mee. Uiteindelijk blijkt er een met lasdampen gevuld halletje te leiden naar een overvolle ruimte. Maar met koffie en snacks. Nog een uur of twee werken en ik kan weg.

De vlucht met de Boeing 747 wordt omgeleid via Noorwegen, IJsland en Labrador, omdat het zo hard waait. Niet dat ik er veel van zie, het wolkendek doet me vooral aan ijsduiken denken. Maar de catering is snel en goed.

Het aardige van deze vlucht is dat alles in Frans en Engels gaat, en dat blijft toch makkelijker dan Chinees. Hoewel het ook hier niet altijd goed gaat. Ik besluit dat ik de voorkeur geef aan een maaltijd met veal. "*You mean the beef*", zegt de steward.

"*Let's settle for dead cow*", stel ik voor. We worden het eens. Een tijdje later komt een ander me vragen of the veal in orde is. Ik geef het op en stort me op de goede maaltijd.

Na lang vliegen, slapen en werken landen we in Toronto. De overstap is ruim twee uur, en dan sta je niet onmiddellijk in sprint modus. Tot het besef binnendringt dat de tegenwind meer was dan wat turbulentie en de mededeling van tijd tot tijd "To buckle up ".

We zijn geland met een vertraging van drie kwartier. Tel daar bij op een rij voor het ophalen van de bagage, een rij bij het inklaren ("*the bag, waring gifts*" kan zo mee), en weer een enorme rij bij de veiligheidscontrole, dan is de tijd snel om.

Zo snel, dat een beambte iedereen die nu moet vliegen onder een aantal lijnen door laat kruipen om vooraan te komen. Daar staat een man te schreeuwen dat hij van de prioriteit is, en dat we terug moeten.

Ik krijg er een soort van de pest in. "*Dus dit is de line voor business class*?"

"*Jazeker*" is het antwoord, met een overtuiging dat ik dan wel terug zal gaan.

"*Dan wordt het tijd dat jullie leren controleren*", vertel ik hem. "*Ik had dus allang door kunnen lopen!*"

Verbouwereerd laat hij me gaan, waarbij hij ook vergeet de andere vertraagden tegen te houden. Vrolijk storten we ons op de laatste horde naar het vliegtuig: nog een keer de tassen uitpakken. Ik ga met een sprintje als laatste aan boord. Bovendien raak ik er in de stress mijn das kwijt.

De Airbus 320-20 is aanzienlijk minder comfortabel dan de Boeing, maar voor een korte vlucht is het goed te doen.

Bij het opstijgen zien we nog iets van de stad en het meer waar het aan ligt. Een toren steekt boven alles uit, en daar zijn we op geweest.

Het scherm voor me laat zien dat ik in rechte lijn terug vlieg, over plaatsen als Berlin, en Cornwall en maar even noordelijk van Boston.

In het vliegtuig wordt nog “het dansje” gedaan. De meeste maatschappijen zijn inmiddels over op een filmpje, maar hier staat nog een heuse stewardess met reddingsvest en zuurstofmaskers te goochelen. Ik ga uit meligheid nadrukkelijk ga kijken naar alles wat wordt aangewezen. In no-time kort ze naast me staan.

De rit van het vliegveld naar het hotel duurt lang. Niet alleen omdat het 36 kilometer is, maar vooral omdat je het water over moet. Voor een provincie hoofdstad van 400.000 inwoners zijn twee bruggen wel de minimum verbinding. En één er van wordt verbouwd. Niet alleen wordt de weg opnieuw geasfalteerd, maar het geheel wordt ook zeven meter verhoogd. En dat alleen om de cruise schepen door te laten.

Taxichauffeurs blijken enorme ouwehoeren in de stad. Soms is dat leuk, soms minder. Ik zit nu met een redneck die me vertelt dat er vandaag verkiezingen zijn. Hij hoopt dat er geen veranderingen zijn. Er is een “Young Trudeau”, maar die lijkt te veel op die vreselijke Obama, die allang grondtroepen naar het Midden-Oosten had moeten sturen en veel meer zou moeten bombarderen. Zeker Iran, want die zijn niet te vertrouwen. Ik vraag maar eens naar de bijzonderheden van de stad. Dan komt er in ieder geval informatie uit waar ik wat mee kan.

Want zo, in een van de meest oostelijke punten van u Canada, is een voor de hand liggende vraag: waarom is er een Halifax? De chauffeur legt het allemaal uit.

Het antwoord is bedrieglijk eenvoudig. Ze hebben een kanon. Meerdere zelfs, en er omheen ligt een fort. Met dat fort en die kanonnen kon worden geschoten op Amerikanen, Fransen en onvriendelijke indianen. Het fort ligt op een heuvel, en in tegenstelling tot fort Ticonderoga[11] ligt het niet naast een berg vanwaar er lang en hard op het fort geschoten kon worden.

Door dit fort is de weg naar het achterland (Toronto, Quebec) open gebleven en was er een open handelsroute zonder dat men over Boston hoefde te reizen (waar men nare dingen deed met thee).

Daarnaast was Halifax de plaats om het land binnen te komen, als je naar Canada wilde emigreren.

Naast het fort is de Waterfront het meest bezochte deel van de stad. Het ligt achter het hotel. Hier is pier 21, de plek om het land in te komen. Deze plek is volstrekt vergelijkbaar met Ellis Island bij New York. En evenals op die plek is er nu een museum dat gewijd is aan immigratie. De immigranten zijn er niet meer, nu leggen grote cruiseschepen aan, die langs de noordelijke delen van de wereld varen. De oude aankomsthallen zijn nu souvenirshops.

Verder heeft de stad niet zo veel. Na zoveel uren in een vliegtuigstoel loop ik nog een blokje om. Ik vind een Starbucks, een Timmies, een paar kerken en een kerkhof, en vooral een plek om morgen te ontbijten.

Als laatste actie stuur ik een mail naar Suzanne Conrad van het Hooked Rug Museum of North America in

[11] Zie verslag VS & Canada 2015

Hubbards/Queensland, of ze het rolkoffertje met scherpe dingen in ontvangst kan nemen. Na wat mailwerk wordt het inderdaad geregeld.

De volgende dag….

Het Westin hotel was zo nadrukkelijk in de mededeling dat ontbijt niet was inbegrepen, dat ik het even anders probeer.Dat anders ik "the Uncommon", een onafhankelijke coffeeshop waar je onder de Can$10 kan ontbijten.

Het werk is gevarieerd. Allereerst moet ik een presentatie over Europees energie-besparingsbeleid op het gebied van industrie geven. Ze staan er op om me dr. Kool te noemen. En ik leg voor een zaal van een paar honderd mensen niet uit dat ze moeren leren hun gegevens te controleren. Drie dagen later praten ze er nog steeds over dat ik zo'n fantastisch verhaal had, dus helemaal verkeerd kan het niet geweest zijn. De stemming zit er ziezo goed in, van niet alleen heeft hun basketbal team (van) the jays gewonnen, maar Young Trudeau won ook.

In de middag maak ik een korte wandeling naar de citadel, vergezelt door een pluche varken. De invloed van het Verenigd Koninkrijk blijkt duidelijk. Het wordt "bewaakt" door een wacht met pluimhoeden en Schotse ruit broeken. Waarschijnlijk is dat voldoende, om de gemiddelde vijand zich dood te laten lachen en zijn de kanonnen overbodig. Verder is de tentoonstelling aardig.

Op de weg terug zie ik een stellage voor een pand staan. De metalen pijpen zijn omgeven met wol. Waar anders verwacht je Yarn Bombing dan voor een brijwinkel. Met souvenir komt ik langs het hotel.

Een van de voordelen van deze hoek van noord Amerika blijft dat ze clam showder hebben.

De tweede dag praten we bij onze gastheer Energy One over ons werk. Dat duurt tot de veel te grote lunch, en daarna krijgen we rondrit rond Halifax en Peggy Cove aangeboden.

Het begint met een bezoek aan de graven van de slachtoffers van de Titanic, die in de vorm van een scheepsbouw zijn geplaatst. Jonathan, onze gids, vertelt er mooie verhalen over. Daarna is het een rit langs meren en bomen met herfstkleuren. Niet zo mooi als "toen" tijdens onze vakantie, maar toch leuk. Onderweg stoppen we nog bij een maple syrup producent, een vissersdorp, inclusief kreeftenverkoopster en uiteindelijk het schilderachtige Penny Cove, dat sterk aan Bretagne[12] doet denken, maar dan met Noorse huisjes.

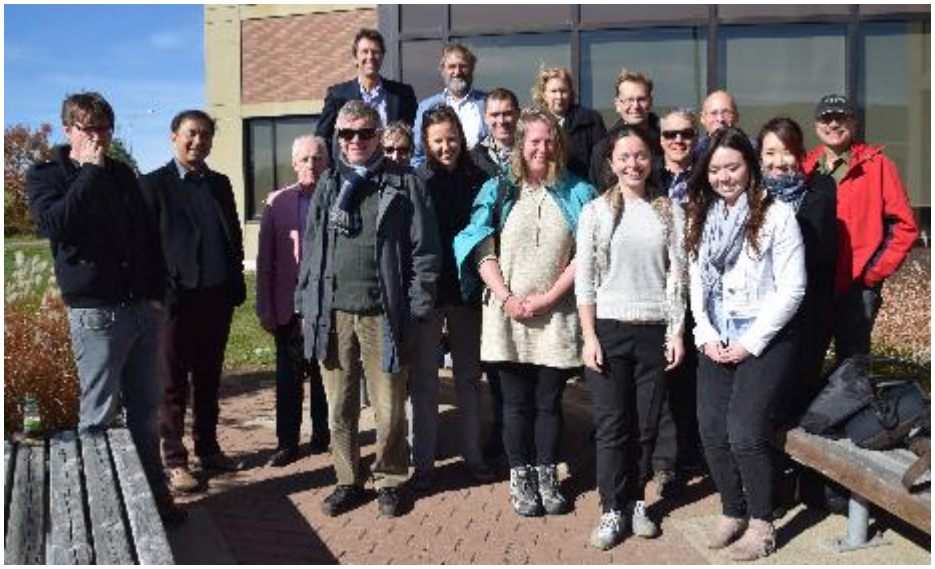

Dan is het vooral nog twee dagen hard werken, waarbij ik met algemene stemmen wordt herkozen tot voorzitter van IEA DSM. Een keer eten we nog met de groep, daarna test ik nog even een broodje, zie bijlage. Daarna is het tijd voor de lange vlucht naar huis.

[12] Een deel van de Canadese kust heet dan ook “Cape Breton”

HASSELT, 14 NOVEMBER

Nelleke had een breifeest in een Belgisch dorp. Wat doe je dan als taxi-chauffeur? Men had mij bij herhaling verteld dat Leuven zo'n leuke stad was, maar ik zag Hasselt eerst. Dus heb ik een groot deel van de dag in die stad gewandeld. De vvv heeft een uitstekend kaartje met rondwandeling, waardoor je in no-time alle belangrijke elementen van de stad ziet.

Bovendien was het de laatste verkoopdag van de 2e hands boekhandel "de Slegte", er was een kerstmarkt en de plaatselijke carnavals vereniging was aan het trainen. Vraag me niet waarom, ik ben geen zuiderkling.

Maar verder? Hasselt, ik kan het je aanraden

BUDAPEST 9-13 DECEMBER

TIEL, PARIJS, BUDAPEST, 9 DECEMBER.

De laatste stedentrip begint met het oppikken van Mirjam en Wart. Ik mag geheel naar eigen inzicht naar Schiphol rijden. De pre-vakantie stress kan je met een pollepel opscheppen. En dat terwijl Nelleke alleen een badpak is vergeten.

Eenmaal op Schiphol heb ik weer moeite met het vinden van de valet parking. Ik rij zelfs een verkeerde garage in, maar voor een euro mag ik daar weer uit.

In de gauwigheid gooi ik de cardholder even in het vakje achter de versnellingspook.

Eenmaal in de centrale hal worden we gebeld door Merijn. Petra en hij staan bij de incheck van KLM. Daar is het wachten op Esther en Jochem en de rookpauze.

Ik besluit de koffer alvast in de kofferslikker te duwen. Daarvoor moet je even je ID voor een oog houden. MIJN ID!! Ik heb er nog wel een, maar die is er recent al een geweigerd, omdat ik niet op mezelf lijk, en die creditcards zijn ook nooit weg! (Nou ja, nu wel dan).

Zodra de koffer is ingeslikt trek ik een sprintje terug naar de parkeergarage, gelukkig, de auto staat er nog en is nog niet naar een parkeerplek in Wijdweggië-buiten.

We kunnen in de rij voor het inchecken. Dat duurt even, maar eigenlijk gaat alles saai snel. Daardoor kunnen we, met een korte Starbucks stop als enig oponthoud, soepel instappen.

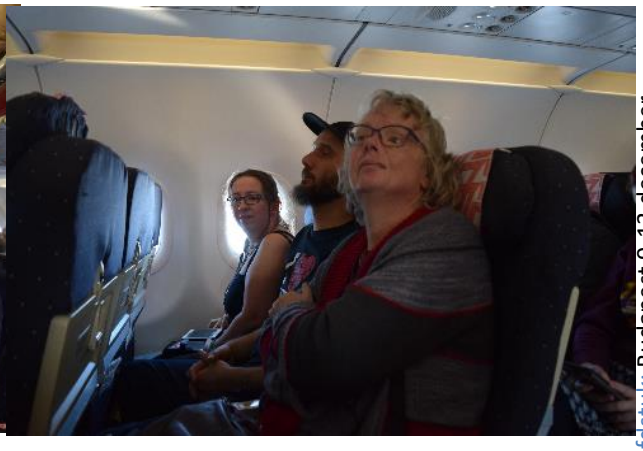

Nelleke heeft een vlucht naar Parijs geboekt omdat we naar Budapest willen. Een overstap lijkt zinloos, maar met drie “first-timers” zijn de vluchten voor iedereen leuk. En laten we wel wezen, een korte vlucht is nooit verkeerd.

De aansluiting in Parijs Charles de Gaulle is krap, maar door de perfecte eerste vlucht (goed zicht, beetje turbulentie om te bewijzen dat het bestaat.) zijn we ruim op tijd. Uitstappen, toilet, niet roken en in een bus naar de volgende Airbus A321 van AirFrance. Ondertussen nog wat bewijsmateriaal verzamelen dat Knorf in Parijs was, en we kunnen door.

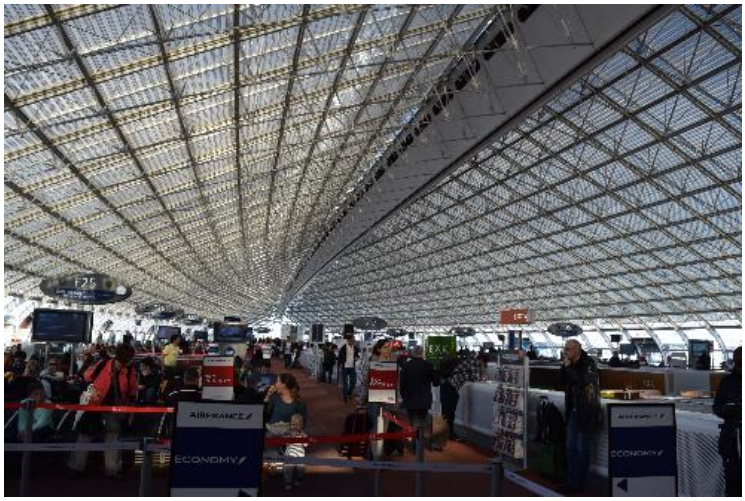

Ook de tweede vlucht loopt prima, al heeft de bébé voor ons daar een andere mening over. Wart stelt dan ook vast dat ze niet mogen vliegen voor ze kunnen fietsen. Met een vliegtuigknorretje komen we als snel in de richting van ons doel, de hoofdstad der Hongaren.

Nelleke heeft bedacht dat een taxibusjes misschien niet de allergoedkoopste, maar in ieder geval de alleraangenaamste vorm van transport is.

En zowaar, er staat een man met een bordje “Kool” bij de uitgang. En ook niet onbelangrijk, hij heeft het taxibusje. En zo zijn er in no time ingecheckt bij het Mercure Buda hotel, waar we een paar jaar geleden ook zaten.

Nog twee dingen resten: geld wisselen en OV regelen. Wat geld betreft: GWK geeft 242 forint voor een euro. De Hongaar doet er daar nog eens 60 bij. Het lijkt te mooi om waar te zijn, maar het klopt: wisselen in de stad is lucratief en eenvoudig.

Even eenvoudig is de aanschaf van een zevendaagse kaart. Niet dat we zeven dagen blijven, maar dit is veel goedkoper van ieder ander abonnement. Ik ga er voor naar een loket. De vrouw spreek vloeiend Hongaars, en duidt op de borden. Ik moet maar aanwijzen wat ik wil. Ze verschiet. Zo’n kaart is duur. En maar voor 7 dagen, terwijl ik acht vingers om hoog houd.

Langzaam dringt het tot haar door dat ik misschien toch wel weet wat ik wil. Ze begint driftig op een rekenmachine te tikken en houdt een getal omhoog. Als ik alleen maar blij kijk is duidelijk dat ze aan de transactie van de maand begint. Wel moeten er identiteitsbewijzen op tafel komen. Ze zit een tijd te kloppen, en daarna kunnen we het OV in.

Het is dan ook logisch en redelijk dat we beginnen met wandelen. Alleen Mirjam en Wart houden het even voor gezien. De rest klimt over de berg en loopt langs de Stephansdom en het Fishermen's bastion naar de Donau, waar we eindigen bij de matroos[13].

De lucht is volkomen helder, dus we hebben een prachtig uitzicht op de stad met als mooiste verlichte gebouw de parlementsgebouwen, al mogen de bruggen er ook zijn.

Het eten is weer smakelijk, maar daarna is het mooi geweest. We gaan de OV kaarten gebruiken. Dus ik stap in, de deur klapt achter me dicht en weg ben ik. Gelukkig heb ik nog wel de mogelijkheid blij naar de anderen te zwaaien.

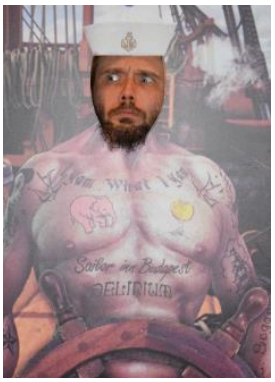

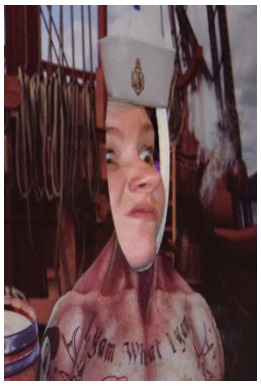

Via de supermarkt achter het hotel eindigen we op de kamer. Morgen meer.

[13] Een favoriet restaurant van Esther

MUSEUM EN KERSTMARKT, 10 DECEMBER

De kinderen zijn niet zo van ontbijt. Wart begint de dag zelfs met 9,6 kilometer hollen, waarbij hij direct de hele heuvelrug van Buda pakt. Tot zijn verbazing komt hij er achter dat het grote beeld van de stad, de vrouw met de croissant, geen vrouw met croissant is.

Nu hadden wij dat zo wel kunnen vertellen, want dat broodje is door Nelleke vastgesteld, op grote afstand en in de mist. Maar omdat het goed klinkt hebben we nooit behoefte gehad om het beeld anders te noemen. En laten we wel wezen, een croissant is veel smakelijker dan een varen- of palmblad.

Nu is er geen duidelijke reden waarom je om 7 uur aan het ontbijt zou gaan zitten, als het tot 10 uur mogelijk is. En zo rond een uur of negen loopt iedereen toch met borden voedsel te slepen en komt met tot de conclusie dat een buffet in de ochtend niet verkeerd is.

Esther en Jochem gaan vandaag voor de Sziget-without-Sziget experience. Net als wij een paar jaar terug vinden ze het een ervaring op een plek te zijn waar 600.000 mensen ontbreken…

De rest neemt een trammetje (het abonnement moet er tenslotte uit) naar de voet van Buda Castle waar we omhoog lopen en het Nationaal Museum bekijken.

Het is leuk, er hangen en staan een paar prachtige werken, maar na de Rijksmuseum en het Prado blijft het toch een beetje behelpen. De jongens krijgen op hun flikker omdat ze te hard praten. Nu is er verder niemand, dus mijn conclusie is dat de bewaking bang is dat de beelden tot leven komen en een zooitje van het museum maken.

Leuk is in ieder geval de voorstudie van Anonymous.

HUBLAP

Na het museum dalen we de de Budabult af en steken we de Donau over. Het weer is helder, dus het zicht op de stad is prachtig, zeker vanaf de brug. Persoonlijk heb ik veel plezier om een "*hop on, hop of*" boot. Het is gewoon een boot voor de riviercruise, maar geschilderd in kleuren en tekst van de bijbehorende stadstour bus.

We zien ook dat koperdiefstal niet alleen een Nederlands probleem is. Van een kerk aan de andere kant van de brug is een stuk dakbedekking afgescheurd.

Aan de overkant nemen de metro naar Hösök Ter, het heldenplein. Het is een enorm plein met beelden van Arpad en de veroveraars. Links en rechts liggen musea, er achter is het grootste park van de stad, het Volkspark Városliget, met het wereldtentoonstellings-museum. Dit gebouw, of eigenlijk gebouwencomplex is alleen aan de al buitenkant mooi. Teleurstellend is dat de kerstmarkt, en met name de eettenten nog niet zijn opgebouwd. Ook het water is er extreem laag, zodat het geheel een modderig beeld achter laat.

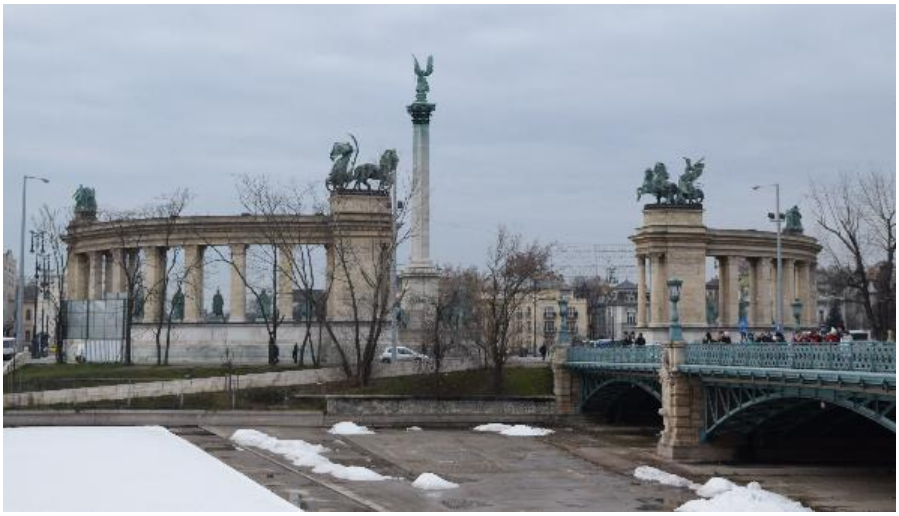

Met een kopje thee en een smeerkaasrol uit het enige standje dat er wel staat kan ik weer vooruit. Mirjam laat zich fotograferen met de echte Gallus Anonymous, de auteur van het eerste boek over Polen rond 1100.

Omdat de honger bij de anderen steeds nadrukkelijker wordt, pakken we lijn 1 van de metro naar Vörösmarty Tér (na London de oudste lijn ter wereld). Nu zijn er mensen die openbaar vervoer haten, alleen al omdat het er is, maar wij hebben dat geen last van. Voorwaarde is wel dat het rijdt, maar verder kunnen we er zeer van genieten. Hier zijn vooral de enorme roltrappen en de oudste treintjes leuk. Wart, Merijn en ik willen dan ook weten wat het laagste punt van het station is, en zowaar, daar komen we nog bij onze lijn uit ook.

Op het Vörösmarty Tér met de kerstmarkt scheiden zich onze wegen. Wart zit in een vleesdip, volgens eigen zeggen, en wij willen een kaneel-suiker rol en een badpak. De eerste, de kürtőskalács, wordt hier volop geleverd, de laatste is nodig voor ons plan van morgen.

De vraag die dan blijft is “waar koop je een badpak in de winter”. Nu zijn er bij, en rond het plein (Tér) verschillende winkelstraten. De meest belovende is de moeite omdat hij vol staat met kerststalletjes en eindigt bij Starbucks. Een badpak wordt er niet gevonden (zelfs niet in de Starbucks). We laten het er niet bij zitten, we nemen ook de tweede straat (Vaci Ut) en bellen Esther. Die is op stap met een Budapese studiegenoot die ons (net als Esther trouwens) verwijst naar het West End Shopping Centre.

Nu kom je nog eens ergens met een Metrokaart, dus in no-time zijn we op de juiste plek. Ten minste, een soort van. Nyugati Pályaudvar, oftewel het west station is een enorm gebied. We pakken er met meedogenloze precisie de uitgang die het verst van West End shopping centre is, maar ach, zo zie je nog iets van je omgeving.

Het centrum blijk vooral heel groot, met diverse mogelijkheden voor inlichtingen. Helaas spreekt men er geen Engels, of men weet niet wat je wilt, kortom georganiseerd ergens heen leidt tot niets. Uiteindelijk zien we een Adidas winkel waar men nog een badpak in de juiste maat heeft. (Terwijl er voor de meeste maten tot 2 keuzes zijn).

Gelukkig ziet het er goed uit, dus morgen kunnen we het plan uitvoeren.

Door dit alles is het nu echt haptijd. De foodcourt van West End is niet heel aanlokkelijk, dus gaan we terug naar Deák Tér en lopen de kerstmarktstraat in, waar we al snel een restaurantje vinden. Ik neem een soep en een stukje varkensvlees en Nelleke een salade, zodat we samen zeker 5 mensen kunnen voeren. De uien-crème soep wordt geserveerd in een broodje (zeg maar brood), het knoflookvarken is versierd met een bloem van spek.

Na dit alles lopen we uitgebreid over de kerstmarkt, waar we glühwein en chocolademelk scoren in de Budapest-Kerst mokken.

Nu is het meenemen van een kerstmok met druipende chocolade ook niet alles, dus ik scoor een vorkje en wat servetten, waarmee ik het geheel proper kan vegen. (De meeste Hongaren eten op de kerstmarkt buiten, de kramen bieden volop stamppot, vlees en palinka)

Nelleke vindt me een combinatie van goor en vermakelijk, maar ik blijf er bij dat dit de enige manier is om de mok schoon mee te nemen.

Als Nelleke haar mok leeg heeft wordt me in het Duits zelfs een schoon servet aangeboden om ook die van Nelleke droog mee te nemen. Waarom denken Fransen altijd dat we Duitsers zijn? Maar in ieder geval kunnen we na deze scene terug naar ons hotel. De dag was weer vermoeiend genoeg. Morgen zwemmen…

ZWEMBAD EN KATHEDRAAL, 11 DECEMBER

Vandaag staat een lang gekoesterde wens op het programma: een fürdö. Dat is Hongaars voor baden of bad of spa of zo. In een bad zitten is een national pasttime voor Hongaren.

In feiten zitten ze al duizenden jaren in bad. Onze camping in de 80-er jaren was Romai Fürdö, wat verwees naar de resten van een badhuis uit de Romeinse tijd.

Een echte Hongaars badhuis bestaat uit een aantal baden met wisselende temperaturen en afmeting. Destijds waren de kinderen een combinatie van te vlug en te jong voor dit soort fun, een paar jaar gelden had ik mijn ribben gekneusd en zag ik het ook niet zitten.

Nu staat ons helemaal niets meer in de weg, en hebben we Jochem en Esther als ervaren gidsen. Hoewel ervaren, ze hebben niet door dat je met de Hév (de bovengrondse metro) tot Marit Hid kan komen, het station voor de deur. Een wandeling langs de Donau is best leuk, dus we zitten er niet mee.

Zij kiezen voor de St. Lucas thermaal baden (Szt Lukacs Gyogyfürdö), die voor klein en sober doorgaan.

Dat zal zo zijn, maar er is een rijke combinatie van baden met wisselende temperatuur, baantjes trek baden, stoombad en sauna en dan beginnen we nog niet eens over de massage. Dat laatste boeken we maar niet, want dan moeten we uren extra blijven drijven, maar de andere vier (Wart en Mirjam zijn ook mee) gaan er voor.

Nu hebben die fraaie badmutsen met tijgerprint gescoord, dus eigenlijk moeten ze wel langer blijven.

We lunchen nog wel samen, want, zo stelt Esther, de broodjes zijn geweldig. Het kost ons behoorlijk wat tijd voor we in de wirwar van baden de lunchruimte terug vinden. Maar de motivatie is hoog, en niet alleen door de broodjes.

De baden in Budapest zijn zwavelhoudend. Dat moet goed zijn voor de huid. Veel bezoekers menen, dat als het goed is voor de huid, het ook goed moet zijn voor de inwendige Hongaar; ze drinken het spul met overtuiging uit de vele fonteintjes die de baden rijk zijn. En zien drinken wekt dorst, maar no-way-no-how dat ik die rotte eierendrank tot mij neem.

Als we de anderen eindelijk terugvinden in het complex eisen we de aanwezige zloty's op. We nemen niet het risico de weg weer kwijt te raken op zoek naar onze cabine waar de portemonnee ligt.

Men legt me uit dat ik het niet snap. De lokale munteenheid is de forint, wat je uitspreekt als HUF. Mijn logica dat je euro's, dollars en zloty's hebt en dat de rest bluf is maakt geen enkele indruk. In ieder geval weten we brood en drinken te scoren en leer ik er weer een woord bij. HUFTér is dus het muntplein.

Terwijl de anderen in zich laten knijpen gaan wij terug naar het hotel, en van daar de Budabult op. We willen naar de St.Stephans kathedraal. Daar zijn we geweest toen het interieur donker geblakerd was en tijdens de verbouwing. Nu willen we het ook in gerestaureerde staat zien. Normaal weiger ik te betalen om een kerk te bezoeken onder het motto “jullie hebben de bevolking al genoeg uitgeperst”, maar we weten wat er hier aan werk is verzet.

We worden niet teleurgesteld, het resultaat mag er zijn. Bovendien kunnen we als betalend bezoeker volop, en met flits fotograferen. Het eindresultaat van de restauratie is dus goed vastgelegd. Met wat moeite vinden we zelfs de trap naar boven (je moet dan naar de uitgang en dan op het laatste moment scherp links af).

Dan kom je op de balustrade die bovenlangs de kerk loopt en uiteindelijk in een dan de torens. Het is jammer dat je daar niet naar buiten kunt kijken, maar onderweg is er een compleet museum dus het is zeker een aanrader.

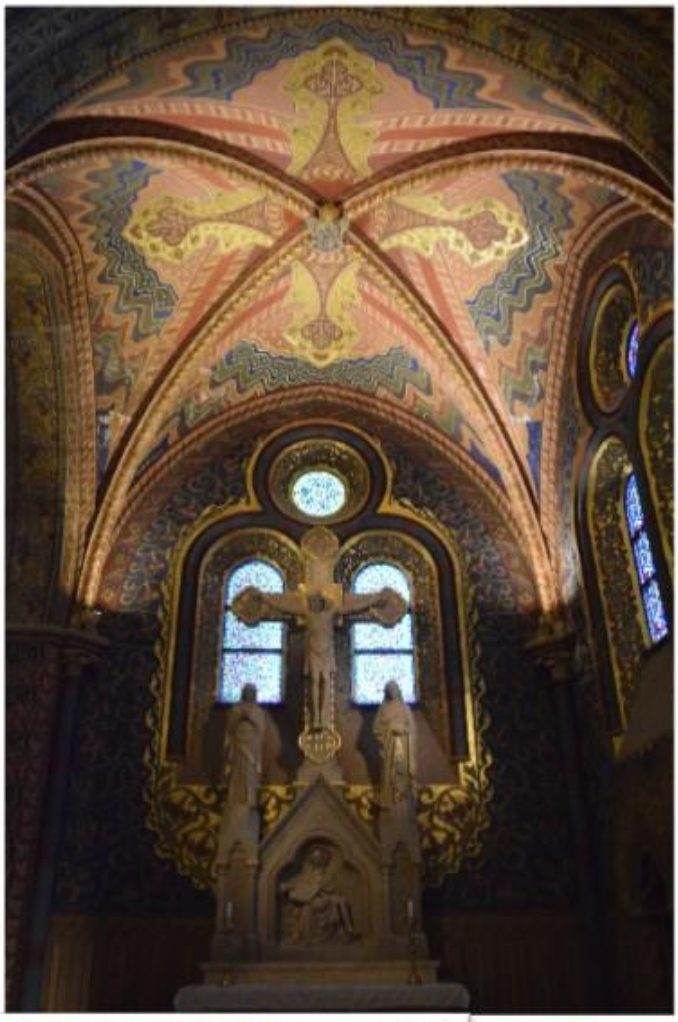

Na de kerk lopen we een rondje over de heuvel, waarbij we vooral de oostelijke kant bekijken. Er blijkt nog een echte stadspoort en er zijn verschillende musea. Nu gaan die vooral over wapens, want het “de ander van de heuvel meppen” is hier “the national passtime” geweest. Langzaam wordt het donkerder en daarmee tijd om naar het hotel te gaan.

Via de familieapp weten we dat Merijn en Petra bij een wijnproeverij zijn uitgekomen. Esther en Jochem gaan achter ze aan om ze een pop up ruïn café te tonen. Gelet op de berichten die volgen bevalt het goed, alleen het broodje kebap dat onderweg wordt gescoord haalt geen voldoende op kebabreporters.

Wij gaan met Mirjam en Wart naar de Matroos, waar alleen achter de bar plek is voor ons. Het remt goed voedsel niet af. Met name over mijn gebakken camembert met peren ben ik ernstig te spreken, evenals over mijn vruchtencocktail. Daarna nemen we de heuvel terug naar het hotel en vinden we het mooi geweest.

PEST EN STEX, 12 DECEMBER

Als iedere ochtend treffen we elkaar bij het ontbijt. Het is prima, al levert het koffieapparaat niet snel genoeg wat je eigenlijk wil, en vinden de anderen dat je geen griesmeel bij je ontbijt zou moeten eten.

Om uiteenlopende redenen (waaronder het succesvolle bezoek aan de kroeg) liggen de tempo's niet gelijk.

Wij bedenken dat we iets van de Joodse wijk willen zien, al is de zaterdag niet de beste dag om dat te doen. Voor we er zijn staan we al voor het nationaal museum in Pest. We zijn er eerder geweest, maar Nelleke kan het zich niet herinneren, en ik wil het na 30 jaar nog wel een keer zien.

Ik krijg bejaardenkorting, die direct weer in een fotopermit wordt geïnvesteerd. En zo bekijken we de geschiedenis van Hongarije van de eerste bewoners via de Romeinen, de middeleeuwen, de Turken, de Oostenrijkers, de fascisten en de communisten tot de huidige tijd. De tentoonstelling is prachtig en kost ons uren. Daarna doen we een loopje door de Joodse wijk, waar we in ieder geval drie synagogen aan de buitenkant zien. Nelleke heeft het dan helemaal gehad, en gaat na Starbucks een knorretje in het hotel doen. Ik pak het deel van de kerstmarkt dat ik nog niet heb gehad, dat bij de kathedraal. Hier is het fors uitgebreid, wat niet tot veel meer kwaliteit heeft geleid. De ijsbaan en de verlichting blijven leuk, en dus is de wandeling toch de moeite. Dan vind ook ik een korte pauze op zijn plek.

De anderen hebben inmiddels de kroeg van gisteren gevonden en ook in de Joodse wijk gewandeld. Bij het Deak Ference Ter (oftewel het Frans de Schriftgeleerde plein) ontmoeten we elkaar om een laatste maal te eten bij Stex. Stex is een favoriet restaurant van Esther en Jochem. Door de bar ervaring van gisteren heb ik Stex een mailtje gestuurd.

Volgens mij is het in het weekend druk in de stad. Bij binnenkomst wordt onmiddellijk gevraagd of we gereserveerd hebben, anders is er geen plek.

Ik vertel van de mail. Daar blijken ze niet naar te kijken. Nelleke vraag direct maar waarom ze dan een site hebben. Het antwoord blijft uit. Maar ze beginnen te schuiven met tafels en stoelen en zo passen we er toch nog in. Het voedsel gaat er bij iedereen goed in, een na een anderhalf uur lopen we vol naar de metro die ons naar Déli Pályaudvar (station dus) brengt.

VASARELY, OBUDA EN TERUG NAAR TIEL, 13 DECEMBER

Ook de laatste ochtend ontbijten we weer samen. Ik vind geen liefhebbers voor een-tweede Hongaarse bad, maar we hebben een goed alternatief. Bij ons allereerste bezoek aan Hongarije hebben we in het plaatsje Pecs een Vasarely museum bekeken. Nu was de man nogal een veelschilder, dus er zijn meer musea door hem gevuld. Zo ook een in deze stad. En om precies te zijn in Obuda. Dit is een van de oude dorpjes die uiteindelijk aan elkaar zijn gegroeid tot wat Budapest nu is.

Het museum is klein en gevestigd in een oude boerderij. Ook hier wissel ik de ouderenkorting weer in tegen een fotovergunning.

Eenmaal buiten lopen we wat rond. Obuda blijkt zijn eigen lokale kerstmarkt met ijsbaan te hebben. Dit alles in een omgeving waar Dickens trots op geweest zou zijn: oude boerderijen, romantische versiering en een gezellige drukte.

Het historische uiterlijk blijkt niet zo bijzonder.

Obuda was te hoofdstad, maar in een tijd dat royal meppen (legyőzve uralkodók) nog tamelijk gewoon was. Bela, de vierde van zijn naam bedacht dat Buda handiger was. Wie zich daar wilde bezondigen aan király pikk[14], moest toch eerst uithijgen. En dat vergrootte dan weer de kans om de felkelő forradalmi[15] op te sluiten in het 30 kilometer lange grotten systeem onder de heuvel.

Uiteindelijk nemen we de Hév terug naar Batthyány tér. Met wat moeite vinden we een bus die ons naar Sint Geller brengt. De moeite zit vooral in het vinden van de juiste stopplek van de bussen en het vermijden van de zeer opdringerige en zeer dronken Hongaren waarvan er een aantal rond de middag al helemaal lam zijn. Uiteindelijk lukt het me net niet om ze allemaal met een generiek onaangename houding op afstand te houden. Onversneden Nederlands en den Kolenblik blijken voldoende.

Na wat gemist te hebben pakken we toch de bus naar het Sint Geller. Dit is “de” plek om de heuvel naar de vrouw-met-de croissant te beklimmen.

Evenals bij ons vorige bezoek is het mistig, dus het uitzicht over de stad valt tegen. Maar boven zijn de kerststallen open, dus er kan wat drinken worden gekocht.

En Jochem en Esther zijn er, zodat we met zijn vieren afdalen en langs de flank van de Budabult weer bij het hotel uitkomen.

[14] Koning schoppen
[15] opstandige revolutionair

Merijn en Petra zitten in een (relaxte) starthouding voor vertrek, Wart en Mirjam hebben een restaurant in een wagon bij Déli Pályaudvar gevonden. Ik koop nog wat te snaaien in de supermarkt achter het hotel en dan staat het taxibusje al klaar.

Na een soepele terugvlucht met mooi zicht op donker Europa zit de trip er op.

BIJLAGEN

NAAR DE HAAIEN

Normaal doet mijn werkgever er alles aan om me in het weekend te laten reizen, zodat ik een volledige werkweek kan maken. Vrije dagen buiten het land zitten er eigenlijk niet in.

De laatste trip naar Zuid Afrika had ik echter een weekend tussen het werk, en dus werd het tijd om op zoek te gaan naar de beroemde haaien rond Kaapstad.

Via Boot in Düsseldorf kreeg ik contact met Shark Explorers. Deze gasten kijken nergens naar, ze gaan er van uit dat je kan duiken. Daar staat tegenover dat ze hun omgeving goed kennen.

De eerste poging was een “blue box dive”. Dit werk als volgt: op Kaap de Goede Hoop komen een warme en koude zeestroom af. In het warme stuk vind je de meeste vis. De truc is deze stroom zo’n 30 km buiten de kust te vinden en dan op zoek te gaan naar de Mako en de Blauwe haai. Tegen de tijd dat we de juiste plek vonden was de wind aangewakkerd, en, wat vervelender was, de golven kwamen boven de boot uit. Dat het de juiste plek was, was wel duidelijk. Er waren Jan van Genten, Albatrossen en meeuwensoorten die me volstrekt onbekend waren. Ook was er de “Jezus-bird”, die met de pootjes over het water liep.

Noem me een lafaard, maar voor de 2e keer in mijn duikcarrière besloot ik niet over boord te gaan. Het leek me vrijwel onmogelijk aan boord te klimmen zonder een paar opdonders van de boot te krijgen. Voor ik kon aangeven dat ik niet van de partij was gebeurde hetzelfde als de vorige keer. De kaptein brak de tocht als onverantwoord af.

Terug in de omgeving van Simon’s Town hebben we alsnog twee duiken gemaakt. Daar kan ik kort over zijn: wereldduiken tussen het Kelp, met haaien. Veel haaien. En ook meerdere soorten. Ik heb er zes in één duik geteld de meeste zijn nauwelijks groter dan de hondshaai, maar de sevengil en de cowshark en de razzies zijn enorme dieren van > 2 meter. De ondiepste van de twee duiken, zo’n meter of 5 is te ondiep voor de grotere haaien. Roggen vinden het er prachtig, en een groep enorme roggen is minstens zo indrukwekkend als een haai. Bovendien was er nog een zeehond die rondjes rond ons zwom, dus prachtig en foto van de zeehond in de pocket.

Wie meer op macro is kan hier ook terecht. Mooie slakken, al dan niet naakt, zeeëgels in alle kleuren, zeesterren, krabben, zeelelies, het kan er niet op.

De tweede dag hebben we een kooiduik gemaakt. Frans noemt dat altijd “niet duiken” en daar heeft hij gelijk in, maar met het biologie team zijn we er over aan het schrijven en dan wil je het toch gezien hebben.

Allereerst moet ik Frans gelijk gegeven, maar tegelijk: één keer op zoek naar the Great White is de moeite. Het concept is simpel: je gaat met een boot maar een eiland met robben in de Valsche baai. Van dat eiland komt alles af wat smerig is, van robbenstront tot zieke, jonge en dode zeehonden. Daar komt weer vis op af, waaronder de witte haai.

Het aantal schepen dat op Witte Haaien mag varen is beperkt. Ze nemen een bak (inkt)vissen resten mee, en wat koppen en staarten die bij de normale visvangst als afval zijn verwijderd.

Het schip gaat bij het eiland voor anker, en hangt een kooi buitenboord. Vervolgens wordt er een emmer zeewater in de visrestenbak gegoten. Daar stampt een van de bemanningsleden een tijdje met rubber laarzen in, waarna het vocht wordt terug gegoten in de zee. Ondertussen gaan de duikers met zes tegelijk in pak en met bril in de kooi.

Als de haai dicht bij komtkrijg je het commando “down” en kan je onder water kijken naar de langskomende haai. Het is even wachten, maar dan krijg je deze enorme beesten, met een lengte van 2,5 tot 4,5 meter goed in beeld.

Na een tijdje wordt er gewisseld. Alles bij elkaar heb ik twee keer drie kwartier in de kooi gezeten en veel haai en andere vis gezien.

De vraag is wat er gebeurd als de haai toeslaat als er van ploeg wordt gewisseld. Een haai was zo vriendelijk dit te demonstreren. Hij sloeg toe toen een groep net instapte. De luiken om er in en uit te klimmen zitten aan de bovenkant en klappen naar het schip toe dicht. Het enige wat er dus kan gebeuren is dat je wat versneld in je hok wordt gefrommeld.

De geur van de zeehonden en de vismoes wordt niet door iedere opvarende gewaardeerd. Sterker nog, een persoon was permanent vissen aan het voeren. Daar hij als volstrek getatoeëerde “tough guy”-met-attitude aan boord kwam hebben we er voornamelijk om gelachen.

Na de tocht heb ik de duiken van de eerste dag over gedaan om nog een keer echt te duiken en echt tussen de haaien te zwemmen. Lang verhaal kort: ik raakte verzeilt tussen een groep Amerikaanse studenten waar de helft een beetje van kon duiken. Na de beroeps een handje geholpen te hebben met het veilig beneden krijgen van de groep kreeg ik zowel vrijheid als aanwijzingen van de professionals. Daarbij heb ik weer waanzinnig veel gezien. Ik wil nog wel een keertje terug, al zal ik me houden aan de kreet “*een keer in de kooi moet je doen, maar dan is het ook genoeg*”.

DON-AIR, EEN KEBABREPORT

Ik zie niets in Nationale Kebab dag. Het is net zo iets als de Oktober festen. Het begint met een pot bier, maar in no time zit je in een Lederhose schlagers te blèren.

Voor je het weet moeten we hier met een Volendammer kostuum inhaken en meedeinen op Jan Smit, terwijl zijn zus, begeleid door een accordeon, over-de-datum vleesbroodjes serveert.

Ik ga daarom voor Global Kebabs Warming Day - Dutch Chapter. Zo'n dag met opwarming van de moel, en met maximale knoflookdamp uitstoot. Met hier een bijdrage uit Halifax.

Nike? Ik haat het, een persoonlijk verhaal, maar toch. Ik haat het erger dan Sepp Blatter, Lance Armstrong een aangebakken kebab.

Nike Air is zo mogelijk nog erger: gebakken lucht die je de illusie geeft dat je aan sport zou kunnen gaan doen. Als ik op Brunswick Street Donair op een gevel zie, is de eerste gedachte dan "been (th)Air Don. Dit is de meest verschrikkelijke verkrachting van het woord Döner tot nu toe.

Maar ik heb ook een nieuw woord geleerd dat in dit gebied wordt gebruikt: "Hangry". Het moment dat je zoveel honger hebt, dat je er chagrijnig van wordt. *“And man, I'm hangry!!!”*

En dus toch maar naar binnen de Mezza die ook Pizza en Shawarma aanprijst. Het is geen Italiaan die aan bijvangst doet, maar een Libanees, die drie ferme rollen aan het draaien heeft. Ik ga voor de Donair Wrap, die ik ter plekke wil opeten, zonder frites.

De bestelling-opnemer en de voedselvouwer praten niet met elkaar, en dus wordt mijn eten in een ronde plastic bak geschept. Een plastic mes en vork, die te slap zijn om te kunnen prikken of snijden, worden bijgeleverd.

De sla lijkt zo van de krop gescheurd en daarna een beetje verkleind. Grote groene vellen zijn het resultaat. De komkommer is fris, de twee olijfjes wel lekker. De ui is marginaal en de beloofde tomaat is helemaal weg gelaten.

Dan is er een kor, die zo snel geplukt is dat het nooit een volwassen koriander heeft kunnen worden en die dus niets aan het product toevoegt. Mijn vraag om feta wordt beloond met twee theelepeltjes geraspte kaas, dus dat zie je niet meer terug, alleen in de prijs.

Mezza is er trots op dat je alle sauzen zelf maken. Ik heb geen idee wat voor een olieachtige doorzichtige vloeistof wordt toegevoegd, maar het resultaat is pittig op een aangename manier.

Daarnaast krijg ik een tweede plastic bakje met saus, die ik onnadenkend over het geheel uit stort. Het blijkt een zoete sinaasappelsaus te zijn, die gek genoeg niet eens verkeerd is.

Dan is er de vleesrol, een beef-ei rol. Nu is voor mij dat plakvlees nog steeds de Nike Air onder de vleesrollen, maar ik moet het ze nageven: perfect gebakken en goed gekruid.

De wrap is ook goed gebakken, maar verder slaat-ie nergens op. Veel te klein om iets in te vouwen en eigenlijk alleen te gebruiken als servet. Hij is zo op de plastic bak gevouwen dat je je handen schoon houdt als je het deksel los wrikt.

Mezza is een schone zaak, met een ruim aantal tafeltjes, maar ziet er verder uit of de keukenkant, los van de rollen, is overgenomen van de subway, en de klanten kant van restaurants die eerder over de kop zijn gegaan. Kortom alleen een plaats als je Hangry bent. Twee schapen, met extra aftrek omdat ze te duur zijn.

HET KHAN NET, EEN KEBABREPORT.

Verslag van 5 oktober 2015 door Bob Kepap.

En zo wil het geval dat ik de komende week met name en vooral Japans zal eten. Geen straf, maar een week…

Dus na een reis van 16 uur met de eerste drie Chinees/Japanse gerechten kijk ik op mijn hotel kamer naar “voer next door”. Er is kebab.
Het vinden van de kebab is alsnog een uitdaging. Wij zijn als volk tamelijk laag-bij-de-grondse figuren, En ondanks de lengte van sommigen zijn we als kebabeters ook niet een echt hoogstaande typen.

Wij zien de kebab het liefste uit een houten keet komen, net afgezonderd van het café en de rest van de bebouwing.

Zo niet in de omgeving van Gingza. Deze straat is de PC Hooft van Tokyo, dus niet te betalen. Om die reden gaat alles de hoogte in en moet je maar zien in welk gebouw op welke etage je iets van je gading vindt.

Ergens achter een pilaar tegenover mijn hotel is een lift. In helder Japans is aangegeven dat het zich kebab geeft en dat je daarvoor op de 6e moet zijn. Onderweg naar boven zie ik nog meer borden. Er is voer op de 5e en de 6e, waarbij er alleen al op de zesde etage drie restaurantjes zitten. Een is dus Khan Kebab Biryani.
Meneer Kahn staat er op je naar je tafel te brengen en je de menukaart te geven.
Een blik op de kaart, en het is duidelijk: dit is zo'n tent waar je ieder blad sla afzonderlijk moet bestellen.
Ik ga voor de omschrijving: "*minced lamb mixend with a unique combination of slices and fresh herbs all grilled in the tandoor on skewers"*.
Een lamb sheesh kebab. De uitbater is duidelijk van India'se afkomst. "*U bestelt geen curry, dit zijn alleen worstjes*" Het laatste waar ik nu behoefte aan heb is een bak curry rijst met onduidelijke toevoeging. "*U heeft ook vast brood*". We worden het eens over naan-cheese.

Het oordeel: het restaurant ziet er keurig uit. Vier man in een overzichtelijke keuken en twee man in de bediening, waaronder Kahn.
Het eten start met een gratis papadum met uitjes die zijn gemarineerd in een lava-peper saus. Daar er constant extra en gratis ijswater wordt aangedragen een duidelijke plus.
Van de gril krijg ik vier gehaktstaven lamsgehakt met kruiden. Er ligt een klein beetje rauw ui en excuus koriander op. Ernaast staat een groene saus. In Japan geldt voor groene smurrie niet het Wanda advies (*Avoid the green ones they're not ripe yet*) maar een algemeen brandalarm signaal. En jawel het is een hele hete saus. De kebabs zijn perfect gegrild, en ook zonder de groene saus stevig pittig. De naan is prima gebakken, met in het midden de kaas. De verhoudingen zijn zoek, maar het is een prima combinatie.
Mijn vraag is altijd hoever je het begrip kebab kan oprekken. Hoever mag je van het Turks/Duitse broodje afzitten. Wat mij betreft is dit te veel/te ver. Kahn slaagt er niet in een goed gerecht met kebab neer te zetten voor een acceptabele prijs. Dus ondanks de nette zaak en de goede service toch maar 2 schapen.
Tripadvisor geeft hem vier sterren. Wie een Indiase hap wil is het daar waarschijnlijk mee eens.
Alleen een waarschuwing. Neem nooit, ook niet gratis of tegen betaling een koffie in deze tent.

AFZENDER EN DISCLAIMER

Een deel van dit verslag is geschreven in vliegtuigen en treinen op een Ipad. Dat levert direct een enorme disclaimer op, zie hieronder. Daarnaast, als altijd: iedere relatie met de werkelijkheid is toeval. Deze keer voegen we daar wel een uitspraak van Picasso aan toe. "*Alles wat je kan bedenken is echt*."

Kind Regards/Groet,

Rob P. Kool

Send from a RVO.nl iPad, that loves random capitals.

So, sorry for the typos!

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert Duurzaam, Agrarisch, Innovatief en Internationaal ondernemen. RVO.nl is per 2014 ontstaan uit de fusie van Agentschap NL en Dienst Regelingen.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

[16]The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

[16] National Garden Tokyo